

Srebrna medalja Apimondia, podeljena reviji Slovenski čebelar - Vancouver 1999

Mednarodni čebelarski kongres Apimondia,
Ljubljana, 24.-29. avgust 2003

letnik CIII - leto 2001

3

SLOVENSKI ČEBELAR

LETO 1873 - ZAČETEK PERIODIČNEGA ČEBELARSKEGA TISKA NA SLOVENSKEM

ISSN 0350-4697

Milan Meglič: Kolektivna blagovna znamka
»Slovenski med kontrolirane kakovosti« 73

ČEBELARJEVA MESEČNA OPRAVILA

Stane Plut: Čebelarjeva opravila v AŽ panjih
v marcu 75

Milan Vajda: Čebelarjeva opravila v nakladnem
panju v marcu 76

DEJAVNOST STROKOVNIH KOMISIJ ZVEZE

Franc Pižmoht: Na obisku pri inž. Josefu Ulzu
v Avstriji 78

PRODAJA ČEBELJIH PRIDELKOV

Julij Gaberšček: Obdavičitev čebelarjev
(Nadaljevanje) 80

Silvo Posl: Čebelar in prodaja medu v trgovinah
v luči novih predpisov 82

MEDOVITE RASTLINE

Pavel Zdešar: O medeni beri in delu opazovalno-
napovedovalne službe medenja
(Nadaljevanje) 84

IZ TUJE LITERATURE

Janez Hočevar: Srečanje z naslovom »Rotacijsko
čebelarjenje« 86

IZKUŠNJE NAŠIH ČEBELARJEV

Matjaž Kirn: Moji upi z »AŽ maksi« 87

Veterinarski nasveti v marcu (Čebelarjev dnevnik)
(Priloga) 89

Slavko Rot: Podnica za kontrolo in odstranjevanje
odpadlih varoj pri LR panju 93

Marjan Debelak: Še preprosteje do »AŽ maksi«
panja

IZ DRUŠTVENEGA ŽIVLJENJA

Janez Korošec: Moravški čebelarji smo
praznovali 94

Janez Mihelič: Dolenjski in belokranjski čebelarji
so vrnili obisk čebelarjem iz Železne Kaple
v Avstriji 96

Marjan Papež: Peti Ambrožev ples 98

Anton Rozman: Izobraževanje čebelarjev 99

Milan Runtas in Janez Mihelič: Sklepi in
ugotovitve seje komisije za blagovno znamko
»Slovenski med kontrolirane kakovosti« 100

V SPOMIN

MALI OGLASI

ČEBELICE NA INTERNETU

Boštjan Grom: cebelarji@yahoogroups.com

Milan Meglič: The Collective Trade Mark »The Slovene
Controlled Quality Honey«

THIS MONTH'S WORK FOR BEEKEEPERS

Stane Plut: Beekeepers Jobs in AŽ Hives in March

Milan Vajda: Beekeepers Jobs in Multiple-Story Hive
in March

THE ACTIVITIES OF THE ASSOCIATION'S PROFESSIONAL COMMITTEES

Franc Pižmoht: On a Visit to Mr. Josef Ulz, B.Sc. Eng.
in Austria

SALES OF HIVE PRODUCTS

Julij Gaberšček: Taxes for Beekeepers
(Continuation)

Silvo Posl: The Beekeeper and Selling of Honey in
Shops in the Light of New Regulations

NECTAR PLANTS

Pavel Zdešar: About Honey Yield and the Activities
of the Nectar Flow Observation-Forecast Service
(Continuation)

FROM FOREIGN LITERATURE

Janez Hočevar: Encounter of the Title »Rotation in
Beekeeping«

OUR BEEKEEPERS' EXPERIENCES

Matjaž Kirn: My Expectations from the »AŽ Maxi« Hive

Veterinary Advice for March (Beekeeper's Diary)
(Supplement)

Slavko Rot: The Bottom Board for The Control and
Removal of Dead Varroa Mites in the LR Hive

Marjan Debelak: A More Simple Way of Coming to Have
an »AŽ Maxi« Hive

FROM SOCIETY LIFE

Janez Korošec: The Moravce Beekeepers Society
celebrated

Janez Mihelič: The Beekeepers from Dolenjsko and from
Bela Krajina returned the Visit of Austrian Beekeepers
from Železna Kapla

Marjan Papež: The Fifth Ambrose's Dance

Anton Rozman: Education of Beekeepers

Milan Runtas and Janez Mihelič: The Decisions and
Statements of the Meeting of the Commission for the
Trade Mark »The Slovene Controlled Quality Honey«.

IN MEMORIAM

SMALL ADVERTISEMENTS

BEEES ON THE INTERNET

Boštjan Grom: cebelarji@yahoogroups.com

KOLEKTIVNA BLAGOVNA ZNAMKA

»SLOVENSKI MED KONTROLIRANE KAKOVOSTI«

Milan Meglič

V zadnjem času se med čebelarji pojavlja čedalje več vprašanj o kolektivni blagovni znamki slovenskega medu. Najpogostejša vprašanja so, kako bo sistem deloval, kdaj bo zaživel, ali lahko v sistemu sodelujejo tudi čebelarji z manjšim številom panjev, kakšen bo strošek vstopa v sistem, kakšen bo strošek analize itd. Dejstvo je, da se v prodaji na drobno, predvsem v velikih sistemih, izjeme pa niso tudi druge manjše trgovine, pojavlja čedalje več uvoženega medu, ki ga kupcem ponujajo po nižjih cenah, kot so bile v Sloveniji uveljavljene doslej. Priča smo torej razpadanju slovenskega trga medu, zato je vznemirjenje med čebelarji razumljivo.

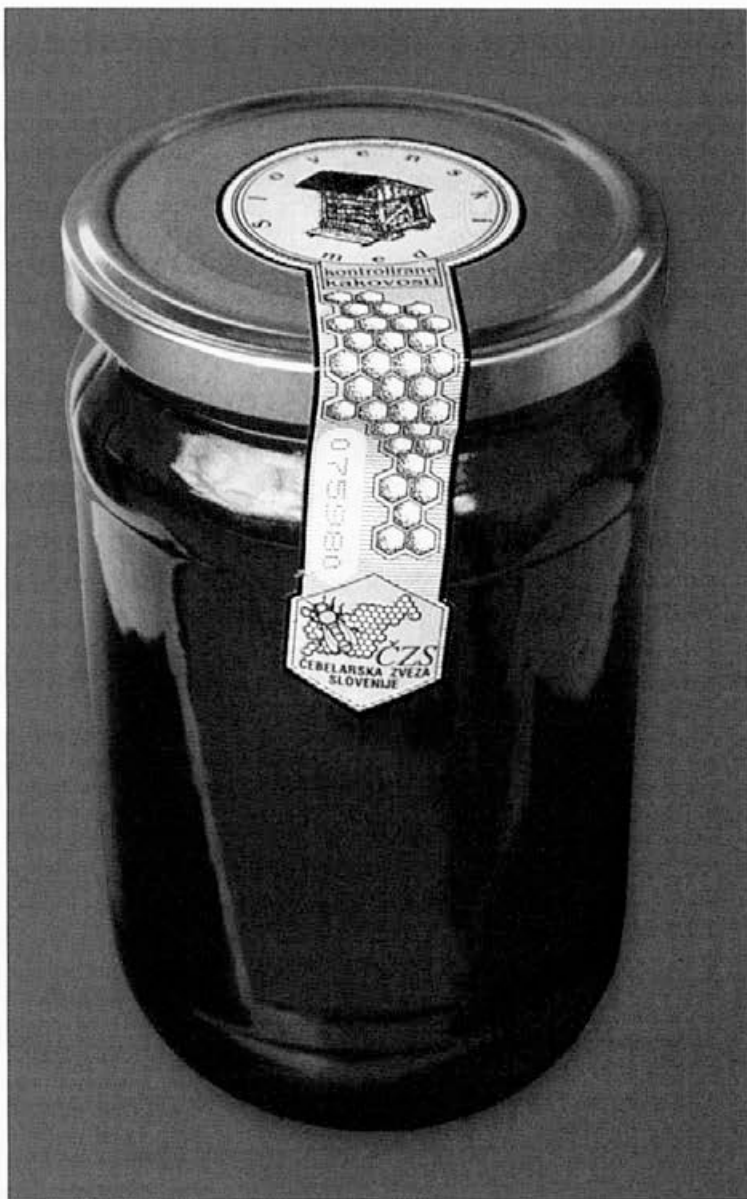
Na kakšen način naj se slovenski čebelarji uprejo pritiskom cenenegega medu (predvsem iz uvoza), postaja vprašanje eksistenčnega pomena za obstoj in razvoj slovenskega čebelarstva.

Z vstopom v sistem kolektivne blagovne znamke bodo slovenski čebelarji dobili orožje, s katerim se bodo lažje bojevali s konkurenco in si neposredno ali posredno ohranili ali pridobili čim več porabnikov slovenskega medu.

Sistem kolektivne blagovne znamke »Slovenski med kontrolirane kakovosti« je zasnovan tako, da lahko v njem sodeluje vsak čebelar, ne glede na število panjev, vendar pod naslednjimi pogoji:

- da je član ČZS,
- da ima čebele ves čas na ozemlju Republike Slovenije,
- da podpiše pogodbo, s katero se zaveže, da bo upošteval Pravilnik o kolektivni blagovni znamki »Slovenski med kontrolirane kakovosti«.

Število panjev oziroma količina pridelanega medu

ni omejitvena kategorija. Projekt kolektivne blagovne znamke »Slovenski med« je projekt vseh čebelarjev – članov Čebelarске zveze Slovenije.

Poleg čebelarjev, ki so jih na šolanje za preglednike napotila posamezna čebelarska društva, so se šolanja po sklepu UO ČZS udeležili tudi čebelarski mojstri. Vsi kandidati, ki so uspešno končali šola-

nje in dobili licenco, imajo po določilih Pravilnika o kolektivni blagovni znamki pravico in dolžnost opravljati delo preglednika za med.

Društva, katerih član je izšolan preglednik za med z licenco in ki so že kupila instrumente za opravljanje terenske analize, bodo v kratkem prejela vso potrebno dokumentacijo: Pravilnik o kolektivni blagovni znamki, pogodbe, obrazce in navodila ter po prejšnjem dogovoru že tudi za to leto predvideno število prelepk. Če v društvu nimajo preglednika, naj se zainteresirani čebelar dogovori s sosednjim društvom oziroma prvim najbližjim preglednikom medu z licenco. S tem bo začel delovati tudi sistem kolektivne blagovne znamke. Seznam preglednikov z licenco je bil objavljen v Slovenskem čebelarju, št 7/8 – 2000, stran 223.

Zavedamo se, da sama prelepka še ne bo rešila problema. Potrebni bo še veliko aktivnosti, da si bomo pri porabnikih ustvarili zaupanje in vzbudili interes za nakup medu, opremljenega z zaščitno prelepko »Slovenski med kontrolirane kakovosti«. ČZS bo v kratkem pripravila tudi nekaj nujno potrebnega propagandnega gradiva. Poleg člankov v različnih časopisih in revijah ter poleg sodelovanja na nekaterih sejnih, na katerih bomo to znamko propagirali, bo tudi to pripomoglo k čim širšemu informiranju javnosti o prednostih kontrolirane pridelave medu v Sloveniji, kakršno uvaža projekt kolektivne blagovne znamke »Slovenski med kontrolirane kakovosti«.

Prosimo vas, da vsa morebitna vprašanja naslavljate na tajništvo ČZS (Cankarjeva 3, 1000 Ljubljana).

ČEBELARSKA ZVEZA SLOVENIJE VABI 3. MARCA 2001 V CELJE NA XXIV. DRŽAVNI ČEBELARSKI SEMINAR IN ČEBELARSKO PRODAJNO RAZSTAVO

Čebelarska zveza Slovenije bo v **SOBOTO, 3. MARCA 2001**, z začetkom **ob 9. uri**, organizirala **XXIV. državni čebelarski seminar in čebelarsko prodajno razstavo**. Seminar bo v **dvorani E CELJSKEGA SEJMA** v **CELJU, Dečkova 1**.

DNEVNI RED SEMINARJA

Ob 9.00: Odprtje in pozdravni govor predsednika ČZS g. Lojzeta Peterleta.

9.15: Predavanje z naslovom

»Slovensko čebelarstvo in čebelarstvo v Evropski uniji – zakonodaja, trženje, prevozi na paše, zdravstveno varstvo čebel, pospeševanje čebelarstva, spodbude in pomoči«.

Predavatelja bosta inž. Josef Ulz, predsednik avstrijskih čebelarjev, in predsednik Čebelarskega društva Trst dr. Livio Dorigo.

12.30–15.00: OKROGLA MIZA

Na okrogli mizi bodo poleg inž. J. Ulza in dr. L. Doriga sodelovali še podpredsednik ČZS, nekateri predsedniki strokovnih komisij ČZS, veterinarji specialisti, povabili pa bomo tudi predstavnike MKGP in Ministrstva za finance.

ČEBELARSKA RAZSTAVA

V dvorani sejma bo organizirana prodajna čebelarska razstava. **Vstopnina za udeležbo na seminarju je 1.000.– SIT.** Z vstopnico boste prejeli tudi zbornik referatov.

Vljudno vabljeni vsi slovenski čebelarji in ljubitelji čebel!

Čebelarska zveza Slovenije

PRISPEVKI ZA ČEBELARSKI CENTER SLOVENIJE

ČEBELARSKA DRUŠTVA so prispevala: po 20.000 SIT Begunje pri Cerknici, Cerknica, Dobova-Kapele, Carnica, Kostanjevica, Leskovec in Žerjav; po 10.000 SIT Dornava, Gotovlje, Rečica, Slivnica pri Celju in Vuzenica-Muta; 15.000 SIT Kamnik, 28.250 SIT Logatec, 65.500 SIT Naklo, 50.000 SIT Nova Gorica, 25.000 SIT Ravne, 11.000 SIT Rogaška Slatina in 3.700 SIT Črna na Koroškem. Čebelarji ČD Lukovica so zbrali 101.000 SIT, čebelarji ČD Mengeš pa 133.400 SIT za postavitev čebelnjaka na Brdu.

35606

Čebelarjeva mesečna opravila

ČEBELARJEVA OPRAVILA V AŽ PANJIH V MARCU

Stane Plut – Semič

Slovenija je sicer majhna, vendar geografsko zelo razgibana dežela. Tako razgibano je tudi vreme, od katerega je zelo odvisen tudi razvoj čebeljih družin. Toplo vreme v prvi polovici januarja in dotok cvetnega prahu v panje je zelo zgodaj spodbudilo matice k zaleganju. Poznejša ohladitev je čebele obremenila z večjo dejavnostjo, saj so morale v panju vzdrževati višjo temperaturo in krmiti zalego. Okoli 16. januarja se je zaradi tega v panjih že pojavila kondenzirana vlaga. Posledica tega je bila večja poraba hrane, čebele pa so porabile tudi več svojih notranjih zalog, zato bodo tudi nekoliko prej odmirale, kot bi sicer, če bi počivale v zimski gruči. Marca so za čebele nevarni tudi nenadni vdori hladnega zraka in mrzel veter. Čebele morajo zaradi zalege izletavati po vodo tudi ob hladnem vremenu, pri tem pa se jih veliko nikoli več ne vrne v panj. Zato naj bo napajalnik v zavetni legi v bližini čebelnjaka. Proti koncu meseca se bo zimska generacija čebel postopno zamenjala z mladimi čebelami, zaradi tega pa lahko občutno pade moč družine, posebej če zimski generaciji čebel ni uspelo pravočasno vzrediti zadostnega števila mladih čebel oz. če jim je zaradi mraza propadala zalega. V najslabšem primeru lahko družina celo propade. V takšnem panju bomo našli zalego različne starosti, ki ne bo oskrbovana, na enem satu pa bo morda okoli matice le še peščica čebel. Zelo pomembno je tudi, da so družine v tem času še odete. Ob toplem vremenu panje osušimo, pa tudi pažni material posušimo ali zamenjamo s suhim. Žrela naj bodo odprta, da se čim prej znebimo odvečne vlage, ki dodatno hladi panj. Letošnjo pomlad bi čebelam lahko povzročalo preglavice tudi pomanjkanje hrane. Ko se temperatura povzpne na 15 °C, lahko preverimo, kolikšne so zaloge hrane v panju. Za uspešen razvoj potrebuje družina vsaj 4 do 5 kg hrane. Če te ni toliko, družini dodamo sladkorno pogačo, sladkorno raztopino ali medene sate. Če je hrane v družini dovolj, vendar je odmaknjena od gnezda, spraskamo voščene pokrovice in sate primaknemo k robu gnezda. Tako čebele brez težav dosežejo hrano in si jo prinašajo bliže, to pa daje matici občutek paše in jo spodbudi k večjemu zaleganju. V začetku meseca še vedno opazujemo družine pri žrelu. Čebele,

ki se jim mudi z brade in ki veselo prinašajo domov koške obnožine, pustimo pri miru. Bodimo pa pozorni na čebele, ki ne nosijo cvetnega prahu, ali na tiste, ki nemirno begajo po bradah. Takšne družine čim prej pregledamo in ugotovimo, ali imajo matico in kako ta zalega. Brezmatične ali oslabele družine dodajmo močnejšim družinam, vendar v nobenem primeru ne dodajamo močnih družin k slabim ali slabe skupaj. Če so družine zelo oslabele ali če zalega trotočka, panj zapremo in čebele ometemo pred čebelnjak, satje pa prekuhamo. Slabih družin se ne splača »crkljati«, saj od njih to leto ne bomo imeli ničesar, razen stroškov in dela. Združitev opravimo čim prej. To naredimo tako, da matično mrežo prekrijemo s polo časopisnega papirja in v medišče dodamo oslabele družino, ki smo ji pred tem odstranili matico. Takšna združena družina se bo hitro razvila in uspešno izrabila že zgodnjo pašo. To so bili nujni ukrepi, sicer pa se izogibajmo nepotrebnega brskanja po panjih. Po starem izročilu panjev ne bi smeli odpirati do 19. marca (do jožefovega). Vsekakor je proti koncu meseca čebele dobro prvič pregledati, seveda, če je dovolj toplo (15 °C v senci). Pregled opravimo hitro in pri tem ocenimo moč družine, zalogo hrane ter lego in približen obseg zalege. Pri tem ni nujno, da vsak sat posebej potegnemo iz panja. Sate raje razmaknemo, tako da ne drobimo čebel, z baterijsko svetilko posvetimo med ulice in ugotovimo, kar nas zanima, ali pa sate samo delno izvlečemo iz panja. Če posumimo, da z družin

Selitev starega čebelnjaka. Lastnik je Viktor Svetlin iz Domžal.

no ni vse v redu, v celoti izvečemo le toliko satov, da ugotovimo pravo stanje. Ta mesec družine tudi dražljivo krmimo. Veliko je že bilo razprav o tem, ali so boljše krmne pogače ali sladkorna raztopina in kateri način dodajanja je najprimernejši. Glede na to, da je moj čebelnjak nekaj deset metrov od hiše, sam krmim čebele s sladkorno raztopino, ki ji dodam nekaj doma pridelanega medu. Če bodisi v pogačah ali v raztopini uporabljamo med, moramo biti prepričani, da ne vnašamo z njim tudi spor hude gnilobe. Če nismo prepričani, da je med ustrezen, ga raje ne dodajamo. V zadnjem času je tudi pri nas mogoče dobiti invertno raztopino za krmiljenje čebel, v kateri je sladkor umetno razgrajen in je zato podoben naravnemu medu. Bistvo dražilnega krmiljenja je, da hkrati dodamo le toliko hrane, kolikor jo čebele sproti porabijo. To lahko dosežemo s kapilarnim pitalnikom v medišču ali z dodajanjem manjše količine hrane v pitalnik na vratcih, kar je nekoliko bolj zamudno, kljub temu pa za čebelarje s manjšim številom panjev ni nikakršna ovira, saj so tako ali tako radi pri čebelah. Kapilarni pitalnik je lahko navaden na pokrov obrnjen steklen kozarec z izvrtanimi luknjicami v pokrovu ali manjše plastično vedro. Zdaj je tudi skrajni čas za zbijanje satnikov in nakup satnic. Kupimo jih v tistih obratih, v katerih vosek sterilizirajo pri višjih temperaturah. Bodimo pozorni tudi na higieno pri izdelovalcih satnic, saj mora biti prevzem voska prostorsko ločen od izdajanja satnic. Če prevzema in izdaja vosek ista oseba, si mora med enim in drugim opravilom temeljito umiti roke, da se satnice ne okužijo s trosi hude gnilobe. Zapomnimo si, da je bolje preprečiti kot zdraviti in da se hude gnilobe le težka znebimo. Poleg tega smo tudi ob čebele in pridelek. Edino dovoljeno in hkrati najučinkovitejše zdravilo je ogenj, zato previdnost na vsakem koraku ni odveč. Proti koncu meseca zažičimo satnike in vstavimo satnice. Ker so te po večini hladno valjane, jih moramo pred vstavljanjem v satnike in vtirjanjem žice segreti na približno 35 °C, da se nam pozneje v panju ne zvijajo. Za vsako družino pripravimo pet do šest satnic, ki jih bomo dodali aprila, ko bo zacve-

tela češnja. Mlado satje ni pomembno samo v plodišču. Če želimo pridelati zelo kakovosten med, mora biti deviško satje tudi v medišču.

Zelo hitro se bliža čas, ko bomo morali čebelarji za svoje čebelarstvo voditi evidence o posegih v panj in zdravljenju čebeljih družin. Čebelarji, ki spoštujejo svoje delo, to že počnejo. Potrebne podatke vodijo v knjigi ali na različnih doma pripravljenih obrazcih. Lani so veterinarji izdelali čebelarjevo mapo in v njej so pripravljeni tudi obrazci, v katere vpisujemo potrebne podatke in navodila za zatiranje varoe. Tisti, ki doslej podobne evidence niste vodili, jih skušajte vsaj poskusno izpolnjevati, da vam bo pozneje lažje, poleg tega pa boste tudi ugotovili, kako koristni bodo vpisani podatki. Sam sem vpisoval pregledne v knjigo, pred nekaj leti pa sem si izdelal tudi kartice velikosti A5, na katere za vsak panj posebej zapisujem podatke o matici, njeno starost in izvor, podatke o rojivosti družine, o obsegu in kakovosti zalege, v rubriko »ostalo« pa še različna druga opažanja, npr. število naravnega odpada varoe, odpad varoe po zatiranju s kemičnimi sredstvi ali naravnimi pripravki ter način zatiranja itd. Takšen način se mi je zdel najbolj praktičen. Za vsako vrsto panjev v čebelnjaku so kartice natisnjene na drugi barvi papirja, prav tako pa so po barvi ločeni tudi prašilčki in rezervne družine. Ker kartica ni velika, so zapiski kratki, kljub temu pa dovolj pregledni, da vem, kaj se je z družino dogajalo čez leto.

3. marca bo v Celju državni čebelarški seminar. Prav bi bilo, če bi se ga udeležilo čim več čebelarjev, saj je to izjemna priložnost, da si na razstavi ogledamo novosti in kupimo stvari, ki jih bomo čez leto potrebovali pri čebelah. Seveda je zelo pomemben tudi teoretični del, saj tovrstnega izobraževanja in prenašanja znanja tudi iz sosednjih dežel ni nikoli preveč. Tokrat bodo predavali tako tuji kot domači strokovnjaki, katerih znanje lahko obogati vsakega čebelarja.

Ko bom v začetku marca moral oddati prispevek za april, bodo že cvetele mačice in čebele bodo pridno prinašale cvetni prah, kar bo v panju spodbudilo buren razvoj. Do takrat pa nasvidenje.

ČEBELARJEVA OPRAVILA V NAKLADNEM PANJU V MARCU

Čebelarški mojster Milan Vajda – Metlika

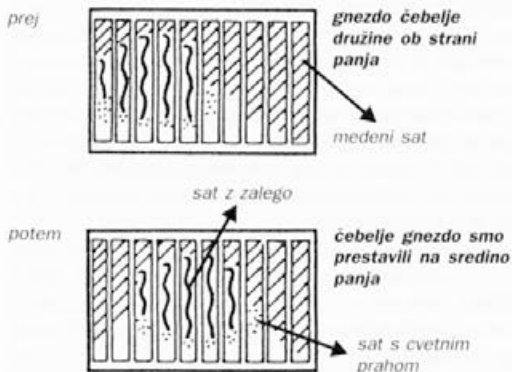

S sušcem oz. marcem se bolj ali manj začena čebelarško leto. Takrat se pokaže, kako so čebele prezimile, s kakšnimi čebelami in s kolikšnim številom čebeljih družin bomo čebelarili v novem čebelarškem letu. Veliko čebelarjev prisega na to, kako pomembno je, da

so čebele prejšnje leto v vseh pogledih dobro pripravljene na zimo. Ne glede na te trditve tudi sam menim, da se čebelarško leto začne marca, kajti ta mesec čakajo čebelarja prvi posegi v čebelji panj. S tem se po večini strinjajo vsi dosedanjí pisci opravil v Slovenskem čebelarju, prav tako pa lahko tudi v Umnem čebelarju za leto 1908 preberemo, da se čebelarško leto začne prav ta mesec.

Marca so čebele v panju že zelo živahne, v nara-

Skica 1 – Prikaz popravka čebeljega gnezda po prezimovanju v eni nakladi:

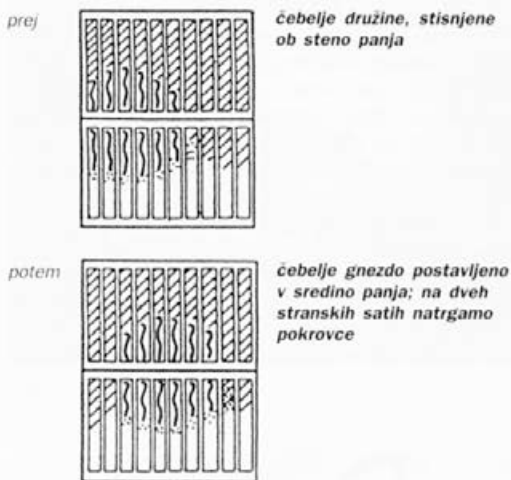

vi pa se pojavijo prvi znanilci pomladnega cvetja, na leski in vrbi ivi čebele nabirajo prvi cvetni prah. Ta čas, predvsem pa v sredini meseca, so povprečne temperature že do 15 °C in to je lepa priložnost, ča vsi čebelarji pregledajo svoje čebelje družine in ugotovijo, kakšno je stanje v posamezni čebelji družini. Svetujem pa vam, da te preglede opravite zelo hitro, saj moramo paziti, da v panju ne izgubimo preveč toplote in da pretirano ne vznemirjamo čebeljih družin. Iz panja, zlasti s podnice, očistimo oz. odstranimo mrtvice in drug drobir. Prav tako ob tem ugotovimo, kako matica zalega, preverimo količino hrane in po potrebi zamenjamo vlažne opaže z novimi oz. suhimi. S temi opravili bomo za ta mesec bolj ali manj končali delo pri posamezni čebelji družini. Če smo pri pregledu ugotovili nepravilnosti v razvoju čebelje družine, izgubo matice, pomanjkanje hrane in podobno, lahko vse to (ob primernem času v mesecu oz. ob primerni zunanji temperaturi) odpravimo z ustreznim posegom. Če družini primanjkuje hrane, ji dodamo en ali več medenih satov (pokrovce na medenih satih nastrgamo) in jih položimo v bližino gnezda. Če nimamo medenega sata, nekateri priporočajo sladkorno pogačo, sam pa priporočam tudi sladkorno raztopino, vendar le ob toplejših dnevih. Če ugotovimo, da je čebelja družina brez matice, priporočam združitev takšne čebelje družine z drugo, močnejšo družino, nikakor pa ne s slabo, kajti iz dveh združenih slabšev ne more nastati močna čebelja družina.

Vsi tisti čebelarji, ki se marca na podlagi predvidenih pašnih razmer odločajo za dražilno krmljenje, naj upoštevajo, da je to priporočljivo početi 42 dni pred glavno pašo, pri tem pa naj upoštevajo geografske, vremenske in druge dejavnike, ki vplivajo na vegetacijo in začetek čebelje paše na določenem območju.

Marca je tudi zadnji čas, da ugotovimo normalen

Skica 2 – Prikaz popravka čebeljega gnezda po prezimovanju v dveh nakladah:

odpad varoj in s tem okuženost posamezne čebelje družine. Ta mesec namreč še vedno lahko zatiramo varoo s kemičnimi sredstvi in po postopku, ki ga predpiše veterinar.

Če ugotovimo, da nam je čez zimo in zgodaj spomladi pomrlo do 5 odstotkov čebeljih družin, rečemo, da so čebele dobro prezimile. Če pa je odstotek propadlih čebeljih družin večji, so vzrok za to bodisi zelo slabe razmere za prezimovanje bodisi napake pri čebelarjevem delu.

Priporočam, da vsak čebelar ugotovi vzrok propada čebelje družine, ker je to neke vrste barometer zdravstvenega stanja čebel v posameznem čebelarstvu. Sicer pa so najpogostejši vzroki propada varoa in druge čebelje bolezni, stara matica (velikokrat ni ne vemo, koliko je stara, in ne moremo ugotoviti, zakaj je odmrla), pomanjkanje hrane, vdor miši in rovk skozi previsoko žrelo v panj itd. Znani pa so tudi primeri propada povsem zdrave čebelje družine, čeprav je bilo v panju dovolj hrane, saj se zaradi hudega mraza ali iz nekih drugih razlogov čebelja gruča ni premaknila na sate z medom.

Jeseni se pogosto zgodi, da čebele preležejo matico, ne da bi čebelar to opazil. Matice se tedaj največkrat ne oplodijo, ker primanjkuje trotovali iz drugih razlogov. Pri prvem spomladanskem pregledu, ki ga najpogosteje opravimo marca, je takšna čebelja družina brezmatična ali pa v panju najdemo neoplojeno matico. Če ni opaziti očitnih znakov čebeljih bolezni in imamo na voljo dovolj čebeljih družin, lahko postavimo naklado s čebelami nad jesenski narejenec. Če narejenca nimamo, brezmatična čebelja družina pa je videti zdrava, jo lahko združimo z drugo čebeljo družino, tako da naklado z brezmatično čebeljo družino postavimo pod naklado čebelje družine z matico.

Če so vremenske razmere ugodne in če je dnevna temperatura več kot 12 °C, priporočam, da mar-

ca preuredite čebelje gnezdo v panju. Ta ukrep čebelarjem olajša uravnavanje toplote in ugodno vpliva na spomladanski razvoj. Če čebelja družina v eni ali dveh nakladah prezimuje na eni strani, je treba gnezdo čebelje družine premestiti v sredino naklade. Pri tem upoštevamo takšen razpored satja in gnezda, da lahko matica pri nadaljnjem zaleganju širi gnezdo na obe strani. Pomembna pa je razporeditev satja, tako da imajo čebele dostop do hrane tudi ob slabem vremenu.

Še enkrat poudarjam, da je pri čebelji družini z eno ali dvema nakladama dobro preurediti čebelje gnezdo. Pri tem posegu znova ugotovimo stanje čebelje družine, na podlagi pokrite zalege ugotovimo kakovost matice (zalega mora biti strnjena), ocenimo pa tudi količino hrane v satju. Ob popravku čebelje

gnezda lahko natrgamo pokrovce na medenih satih, s tem pa bomo čebele še dodatno spodbudili k hitrejšemu odvzemu hrane. Posledica tega bo zvišanje temperature v panju, vse to pa bo pripomoglo k hitrejšemu zaleganju matice in intenzivnejšemu razvoju čebelje družine.

Sicer pa vsem slovenskim čebelarjem, ne glede na panjski sistem, v katerem čebelarijo, toplo priporočam, da še enkrat preberejo navodila, ki jih je leta 1993 v Slovenskem čebelarju za ta mesec zapisal g. Pavel Zdešar.

Ker zagovarjam čebelarsko znanje, izkušnje in pisano čebelarsko besedo, kakor tudi razstave čebelarske opreme in inovacij, vas tudi v svojem imenu vabim na tradicionalno vseslovensko čebelarsko strokovno posvetovanje v Celje.

Dejavnost strokovnih komisij Zveze

NA OBISKU PRI INŽ. JOSEFU ULZU V AVSTRIJI

Komisija za čebelje paše pri ČZS je v svoj program dela med drugim zapisala, da se bo seznanila s pravno ureditvijo in izkušnjami pri izrabi čebeljih paš v sosednji Avstriji. V sodelovanju s predsednikom komisije za izobraževanje pri ČZS Antonom ROZMANOM smo se dogovorili za delovni obisk pri čebelarskem mojstru in ravnatelju čebelarske šole v Gradcu inž. Jozefu ULZU. Delovnega srečanja smo se udeležili člani komisije za čebelje paše Daniel ŠAVLI, Ciril VIDRIH, Franc PANKER, Milan VAJDA in Franc PIŽMOHT ter predsednik komisije za izobra-

ževanje Anton ROZMAN, ravnatelj Kmetijske srednje šole Rakičan Štefan SMODIŠ, član UO ČZS Stanko KAPUN in dr. vet. med. Jože MATAVŽ iz VZS OE Murska Sobota.

Inž. Ulz nas je sprejel na poklicni sadjarski šoli v Gleisdorfu. Predstavil nam je šolo in njeno delovanje, kot posebno zanimivost pa je navedel, da na njej poučujejo tudi čebelarstvo. V nadaljevanju je predstavil Štajersko čebelarsko šolo in programe, ki jih na tej šoli izvajajo. Šola izvaja tri programe izobraževanja, in sicer program za ljubiteljske čebelare, ki ga izvajajo v obliki dnevnih seminarjev, v okviru katerih posredujejo znanja za vsakdanjo rabo. Drugi program je program za poklic čebelarja. Program traja osem tednov, izvajajo pa ga v presledkih po dva tedna. Po treh letih čebelarjenja in obiskovanju predavanj se lahko kandidat prijavi k izpitu za poklic čebelarja. Po tretjem programu se izobražujejo čebelarski mojstri, to pa je nadgradnja programa za poklic čebelarja in traja 11 tednov v triletnem obdobju s presledki. Po končanem teoretičnem in praktičnem delu kandidat opravlja izpit za čebelarskega mojstra.

Področje čebelarstva ureja pri njih deželni zakon o čebelarstvu. Čebelarji so organizirani v čebelarskih društvih, ki se povezujejo v deželno čebelarsko zvezo. Članstvo v zvezi ni obvezno, kljub temu pa je v njo vključenih približno 90 odstotkov čebelarjev.

V Avstriji je čebelarstvo financirano iz sredstev, ki jih zagotovi deželna vlada, in sredstev, ki jih na

Inž. J. Ulz (drugi z leve) z delegacijo slovenskih čebelarjev.

podlagi posebnega programa zagotovi Evropska unija. Porabo sredstev strogo nadzirata posebna komisija deželne vlade in komisija Evropske unije. Do njih so upravičeni le čebelarji, ki so člani čebelar-ske zveze, ne glede na to, ali so poklicni ali ljubiteljski. Finančna sredstva so strogo namenska, saj jih lahko porabijo le za zdravstveno varstvo čebel, izobraževanje, preiskave kakovosti medu idr. Poleg tega deželna vlada čebelarjem z več kot 40 čebelji-mi družinami ponuja ugodnosti za razširitev dejavnosti. Ti čebelarji tako lahko dobijo dolgoročna po-sojila (doba vračanja je do 20 let) z nizko obrestno mero, subvencije in nepovratna sredstva.

Davčni zavezanci so čebelarji, ki imajo več kot 53 čebeljih družin. Njihova dolžnost je čebelarstvo pri-javiti davčni službi, ta pa ga ovrednoti in določi viši-no davka.

Deželni zakon o čebelarstvu ureja tudi območja čebeljih paš, določa pogoje in možnosti njihove izra-be, pristojnosti lokalne skupnosti in sankcije ob neupštevanju pravil. Za prevoz čebel na pašo mora prevažalec na čebelarstvo zvezo poslati pisno vlogo ter v njej navesti ime in priimek, naslov, število če-beljih družin, kraj, na katerega namerava prepeljati čebele, izjavo, da so čebele zdrave in da niso oku-žene z varozo, ter izjavo, da čebelarji samo s kranj-sko sivko (na Štajerskem je namreč prepovedano gojiti druge pasme čebel).

To vlogo poleg čebelarja podpiše tudi predsednik čebelarstva društva. Če čebelar prevažalec ni član čebelarstva društva, mora pred prevozom na pa-šo čebele pregledati veterinar, pregled pa mora če-belar seveda plačati iz svojega žepa. Če veterinar na stojišču pregleda čebele, ki so last čebelarja, čla-na ČD, so stroški pregleda poravnani iz sredstev, ki jih zagotovi deželna vlada in Evropska unija. Če čebelar izpolnjuje vse pogoje za prevoz, mu čebe-larska zveza izda prevoznik list. Tega sestavljata dva dela. En del ostane čebelarju, drugega pa mora po-slati županu občine, na območje katere namerava pripeljati čebele. V sodelovanju s predsednikom ČD župan dovoli ali prepove dovoz čebel glede na zase-denost pasišča. Prevažalec, ki na pašo pripelje do 50 čebeljih družin, sme panje postaviti najmanj 500 m stran od stacionarnega čebelnjaka, če pa na pa-šo pripelje več kot 50 družin, pa jih lahko postavi najmanj 1000 m stran. Ob neupoštevanju pravil ukrepa občinska uprava. Ta lahko čebelarja samo opozori ali pa mu naloži do 60.000 ATS denarne kazni in obvezno odstranitev čebel bodisi takoj bo-disi v roku 48 ur. Za stojišče se prevažalec dogo-varja z lastnikom zemljišča in mu je za pašo dolžan plačati do 1/4 kg medu na panj, za prezimovanje pa do 1/2 kg medu na panj. Čebelarstvo društvo in občina prevažalcem ne smeta zaračunavati stroš-kov. Ob izbruhu kužne bolezni zaprejo območje v premeru 3 km. Izdelovanje pašnih katastrof in pa-šnih redov ter opazovalno-napovedovalno službo so

Med razgovori z g. Ulzem v prostorih šole.

v Avstriji pred leti opustili, ker se v praksi niso ob-nesli.

Članarino čebelarji plačujejo glede na velikost če-belarstva oziroma števila čebeljih družin. V članari-no je vključena naročnina za čebelarstvo glasilo in zavarovanje čebelarstva.

Npr.: Član brez čebeljih družin plača	200 ATS,
1–10 čebeljih družin	260 ATS,
11–30 čebeljih družin	330 ATS,
31–48 čebeljih družin	390 ATS,
49–96 čebeljih družin	450 ATS,
97–144 čebeljih družin	490 ATS,
145–192 čebeljih družin	530 ATS,
481–528 čebeljih družin	810 ATS.

Čebelarstva zveza za vse svoje člane plačuje tako imenovano kolektivno zavarovanje. V zavarovanje so vključeni škodni primeri, kot so: poškodbe, ki jih povzroči medved, poplava, požar, plaz, strela, tatvi-na, rop, odgovornost do tretje osebe, zavarovanje čebelarja, pravna pomoč do višine 300.000 ATS.

Višina odškodnine na panj je do 2100 ATS. Izpad pridelka ni zavarovan. Po pogovoru smo si ogledali še obrtno šolo, na kateri poučuje tudi inž. ULZ, in čebelnjak, ki so ga izdelali in opremili učenci šole sami in ga uporabljajo za praktični pouk čebelar-stva.

Ogledali smo si še čebelarstvu čebelarstvih moj-strov g. KURZA in g. ULZA. Med ogledom in pogo-vorom smo veliko izvedeli tudi o blagovni znamki za avstrijski med ter o promociji in prodaji medu. Vse te informacije so za nas vsekakor dobrodošle in so nam lahko v pomoč pri urejanju čebelarstva pri nas, saj bomo morali v procesu približevanja in ob vklju-čitvi Slovenije v Evropsko unijo to področje urediti podobno, kot je urejeno v Avstriji in drugih članicah Unije.

Predsednik komisije za čebelje paše
Franč Pižmoht

Prodaja čebeljih pridelkov

OBDAVČITEV ČEBELARJEV

Julij Gaberšček – Tolmin (Nadaljevanje)

III. DAVEK NA DODANO VREDNOST

III. 1. DEJAVNOST ČEBELARJEV IN DAVEK NA DODANO VREDNOST

Po 3. členu Zakona o davku na dodano vrednost, v nadaljevanju ZDDV (Uradni list RS, št. 89/98), so obdavčeni promet blaga in storitev ter uvoz blaga v Republiko Slovenijo. Davčni zavezanec za davek na dodano vrednost je opredeljen v 13. členu ZDDV.

V 25. členu ZDDV se po nižani stopnji 8 odstotkov (preračunana stopnja 7,4074 odstotka) obračuna in plačuje davek od naslednjega prometa blaga, storitev in uvoza:

- od izdelkov, namenjenih za prehrano ljudi (razen alkoholnih pijač), sestavin, ki so po navadi namenjeni za pripravo živilskih izdelkov, dodatkov in nadomestkov, ki se uporabljajo pri izdelavi živilskih izdelkov ter pri pripravi jedi.

V 38. členu Pravilnika o uporabi zakona o davku na dodano vrednost – izdelki, namenjeni za prehrano ljudi, je pod zaporedno številko 5 vpisano: **naravni med** (tarifna oznaka 0409 00 000). Čebelarstvo in pridelava medu in čebeljega voska je opredeljeno v tarifi 01.2 živaloreja, reja drugih živali 01.25.

V zakonu o dohodnini je obdavčevanje dohodkov iz kmetijske dejavnosti opredeljeno v 23. do 36. členu. Dohodki iz naslova čebelarstva pa so opredeljeni v 54. členu omenjenega zakona (glej opredelitev zavezanca za obdavčitev dohodka iz dejavnosti, l. 2.).

ZDDV v 45. členu (posebni postopki obdavčevanja) opredeljuje male zavezance za DDV.

1. Ne glede na prvi odstavek 13. člena ZDDV, oseba, katere vrednost opravljenega prometa blaga oziroma storitev v obdobju zadnjih 12 mesecev ne preseže oziroma ni verjetno, da bo presegla 5.000.000 tolarjev, ni davčni zavezanec po tem zakonu.

2. Ne glede na prvi odstavek 13. člena tega zakona oseba, predstavnik gospodinjstva, ki opravlja dejavnost kmetijstva in gozdarstva, za katero se plačuje davek od dohodka po katastrskem dohodku kmetijskih in gozdnih zemljišč (v nadaljnjem besedilu: kmet), ni davčni zavezanec po tem zakonu, kadar skupni katastrski dohodek vseh članov gospodinjstva za zadnje koledarsko leto ne presega 1,5 milijona tolarjev. (Z gospodinjstvom je mišljena skupnost življenja, pridobivanja in porabe sredstev.)

O pavšalnem nadomestilu DDV v višini 4 odstotka od odkupne vrednosti (tretji odstavek 46. člena ZDDV) pa tole: Zakon določa, da je kmetu priznana

pravica do pavšalnega nadomestila, če za to prej pridobi dovoljenje davčnega organa.

93. člen Pravilnika o ZDDV – pavšalno nadomestilo pravi:

1. Oseba iz prvega odstavka 46. člena ZDDV lahko uveljavi pravico do pavšalnega nadomestila le za dobavo kmetijskih in gozdarskih pridelkov ter kmetijskih in gozdarskih storitev, ki so rezultat dejavnosti gospodinjstva, katerega predstavnik je.

2. Pavšalno nadomestilo je mogoče uveljaviti le za dobavo kmetijskih in gozdarskih pridelkov ter kmetijskih in gozdarskih storitev, ki so navedene v prilogi A, ki je sestavni del tega pravilnika. Naravni med ni naveden.

Za male zavezance pa je določena posebnost. Kljub temu da načelno niso zavezanci za DDV, se lahko sami odločijo, da bodo v **ureditvi** DDV. Osebe, ki opravljajo obdavčljivo dejavnost (tudi kmetije), lahko kadar koli predložijo pristojnemu davčnemu organu zahtevek za začetek obračunavanja in plačevanja DDV; če kljub temu, da sodijo med male zavezance, izjavijo, da bodo davčni zavezanci (izjava jih zavezuje za 60 mesecev), velja zanje vse, kar velja za redne davčne zavezance, torej tudi možnost vračila vstopnega DDV.

Če čebelar v zadnjih 12 mesecih doseže več kot 5 milijonov tolarjev prometa, se mora registrirati, izdajati račune v skladu z določili 33. člena ZDDV, voditi evidence, predpisane v 56. členu ZDDV (knjige prejetih in izdanih računov), obračunavati DDV, uveljavljati vstopni DDV (odštevati vstopni DDV), sestavljati obračune DDV (mesečne, trimesečne ali polletne). Podatki, ki jih mora vsebovati račun, izdan davčnim zavezancem, so opisani v 34. členu; podatki, ki jih mora vsebovati račun, izdan drugim osebam, pa 35. člen ZDDV.

Na računih, ki jih izdajajo osebe iz prvega in drugega odstavka 45. člena ZDDV in druge **osebe, ki niso zavezanci za DDV, ne sme biti naveden DDV** (1. odstavek 67. člena pravilnika o ZDDV).

IV. TRGOVSKA DEJAVNOST

Pogoji za opravljanje trgovske dejavnosti in trgovini na drobno in na debelo so predpisani v Zakonu o trgovini (Uradni list RS, št. 18/93).

Na podlagi tega zakona so izdani podzakonski predpisi, ki podrobno urejajo evidence nabave in prodaje, minimalno stopnjo izobrazbe, poslovne prostore, prodajo zunaj prodajaln in drugo. Po zakonu o trgovini predpiše minimalne tehnične in druge po-

goje za trgovino minister, pristojen za trgovino.

Ta predpis določa minimalne tehnične pogoje, ki jih morajo izpolnjevati poslovni prostori, oprema in naprave v prodajnih objektih trgovine na debelo in drobno, pogoji glede zunanjih površin prodajnega objekta (funkcionalno zemljišče in druge zunanje površine in podobno) in pogoji za prodajo blaga zunaj prodajnih objektov ter proizvodi, ki jih je dovoljeno prodajati na ta način.

Pravilnik o minimalnih tehničnih in drugih pogojih, ki se nanašajo na prodajne objekte za opravljanje trgovinske dejavnosti, in **pogojih za prodajo blaga zunaj prodajaln** (Uradni list RS, št. 28/93, 34/93 – popravek, 57/93 – spremembe in dopolnitve) v 1. točki 29. člena določa, da je na trgu na drobno mogoče trgovati z naslednjim blagom:

– živila: žita in mlinski izdelki; vrtnine; sadje in izdelki; meso, perutnina in izdelki, ribe in izdelki, alkoholne in brezalkoholne pijače; druga živila rastlinskega in živalskega izvora; zdravilna zelišča.

V 33. členu pravilnik določa, da smejo na trgu prodajati blago v skladu z 29. členom tega pravilnika trgovci, kmetovalci in drugi posamezniki.

V 34. členu pravilnik določa, da morajo imeti kmetovalci in drugi posamezniki za prodajo svojega blaga potrdilo o lastni proizvodnji. To potrdilo izda pristojni organ lokalne skupnosti in velja eno leto.

V. PRAVILNIKI

Pravilnik o veterinarsko-sanitarnem nadzoru živilskih obratov, veterinarsko-sanitarnih pregledih ter o pogojih zdravstvene ustreznosti živil in surovin živalskega izvora (Uradni list RS, št. 100/99, ter spremembe in dopolnitve pravilnika, Uradni list RS, št. 38/00):

Ta pravilnik ureja način opravljanja obveznih veterinarsko-sanitarnih pregledov (v nadaljnjem besedilu: pregledi) živali in živil živalskega izvora, izvajanje

veterinarsko-sanitarnega nadzora (v nadaljnjem besedilu: nadzor) živilskih obratov ter merila in normative za ocenjevanje zdravstvene ustreznosti živil in surovin živalskega izvora v proizvodnji **pred oddajo** v promet za javno porabo.

V 4. členu pravilnika je določen obvezen veterinarsko-sanitarni pregled za naslednje živali, surovine in živila:

točka g: med za javno porabo.

VETERINARSKO-SANITARNI NADZOR IN PREGLED MEDU

107. člen (*med za javno porabo*)

1. Proizvajalec medu prijavi uradnemu veterinarju pregled medu 12 ur prej, preden ga da v promet.

2. Medu, ki je pod tem imenom dan v promet za javno porabo, ni dovoljeno dodajati nikakršnih dodatkov.

108. člen (*pregled medu*)

1. Med pregledajo organoleptično, po potrebi pa tudi z laboratorijskimi preiskavami.

2. Na podlagi pregleda je med lahko ocenjen kot:

- zdravstveno ustrezen za javno porabo ali
- zdravstveno neustrezen za javno porabo.

109. člen (*zdravstveno ustrezen med*)

Med je zdravstveno ustrezen za javno porabo, če:

- je organoleptično specifičen in nespremenjen;
- ne vsebuje večje količine ostankov škodljivih snovi, kot je dovoljeno;
- ne vsebuje povzročiteljev zoonoz.

110. člen (*zdravstveno neustrezen med*)

V javno porabo ni dovoljeno dati medu, nabrane ga s cvetov rastlin vrste azaleja, rododendron, oleander ali gorska lovorika.

(Nadaljevanje in konec prihodnjič)

ČEBELARSKA ZVEZA DRUŠTEV

MARIBOR

Tyrševa ul. 26

2000 Maribor

Tel. +fax: 02/251-62-44

NUDIMO

ODPIRALNI ČAS:

Ob sredah: od 8⁰⁰ do 14⁰⁰

Ob petkih: od 8⁰⁰ do 14⁰⁰

Ob sobotah: od 8⁰⁰ do 12⁰⁰

- ČEBELARSKO OPREMO
- ČEBELARSKI DROBNI PRIBOR
- EMBALAŽA - kozarci vseh vrst, pokrovčki, stekleničke za propolis vseh vrst.
- SATNICE za AŽ, za nakladni LR, za mali in veliki KIRAR
- Prodaja medu vrhunske kakovosti in ostalih zakladov iz čebeljega panja

NA GORNJE PROIZVODE NUDIMO POPUST NA OSNOVI ČLANSKIH KARTIC:

- 5 % popust v vrednosti nakupa od 5.000,00 SIT do 10.000,00 SIT

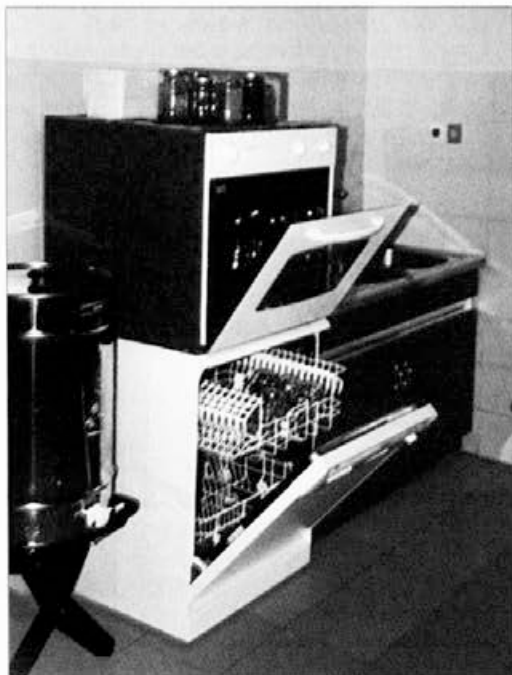
- 10 % popust v vrednosti nakupa nad 10.000,00 SIT

Pričakujemo vaše predloge za izboljšanje ponudbe

ČEBELAR IN PRODAJA MEDU V TRGOVINAH V LUČI NOVIH PREDPISOV

Silvo Posl, čebelarji mojster

Čebelarji veliko govorimo o higienski pridelavi medu, o vse strožjih predpisih, ki nam omejujejo prodajo medu, o vse večjem uvozu tujega medu v našo državo, o kolektivni blagovni znamki za slovenski med, ki bi naj zavarovala naš med in povečala njegovo prepoznavnost na trgovskih policah po vsej državi. Brez dvoma mora biti naša največja skrb pridelati kar najboljši med, upoštevati vsa merila in pravilnike, ki obravnavajo pridelavo, predelavo in pakiranje medu. Pogoje določajo Pravilnik o medu, Uradni list RS, št. 35/00, Pravilnik o splošnem označevanju predpakiranih živil, Uradni list RS, št. 30/00, Pravilnik o veterinarsko-sanitarnih pogojih za proizvodnjo živil živalskega izvora ter oddajo v promet za javno potrošnjo, Uradni list RS, št. 91/99 in št. 38/00, ter še nekaj drugih, za čebelarje zelo pomembnih pravilnikov. Čebelar, ki se bo želel vključiti v sistem »kolektivne blagovne znamke«, bo moral poznati še Pravilnik o kolektivni blagovni znamki za slovenski med, ki ga je 28. junija 1999 sprejel upravni odbor ČZS. Vsekakor sem eden tistih čebelarjev, ki želijo imeti svoje čebelarstvo urejeno tako po pravni kot tudi po veterinarsko-higiensko-sanitarni strani, saj le tako porabniku lahko ponudimo med, kakršnega zahtevajo zdaj veljavni predpisi.

Priprava steklene embalaže

V tem prispevku želim predvsem pomagati tistim čebelarjem, ki bodo brez dvoma morali po takšni ali podobni poti, kot sem si jo utiral tudi sam, če bodo hoteli med prodajati v trgovinah, to je v prodaji na drobno. Za prodajo na domu pa zahteve niso tako stroge. Zato s tem prispevkom želim pomagati drugim čebelarjem v obliki informacij oz. izkušenj, ki sem jih pridobil v moji dolgoletni čebelarji praksi.

Čebele sem začel podrobneje spoznavati že davnega leta 1968, še kot šestošolec, ko sem začel čebelariti z enim panjem. V obdobju odraščanja sem pridno obiskoval različne tečaje o čebelarjenju in tako počasi, a vztrajno nabiral znanje in hkrati povečeval število čebeljih družin. Leta 1990 sem jih naštel že 200. Poznal sem že veliko skrivnosti iz čebelarskega življenja, doživel pa sem veliko vzponov in padcev, saj sem obvladal pridelavo skoraj vseh čebeljih pridelkov in jih prodajal v podjetje Medex.

Seveda mi je ob tolikšnem številu panjev začelo primanjkovati časa in treba se je bilo odločiti, kako naprej. Ker sem že imel svojo prodajno mrežo, pripravljen pa sem imel tudi lasten izdelek iz medu, cvetnega prahu, matičnega mlečka in propolisa, sem se moral glede na takratno zakonodajo odločiti za povsem legalno pot pridelave, prodaje in trženja. O tem sem se posvetoval na odboru za družbenoekonomski razvoj občine Šmarje pri Jelšah in dobil potrebne informacije o novi prihodnji organiziranosti. Pustil sem službo, dobil kot tehnološki presežek odpravnino in se odločil za dopolnilno dejavnost čebelarstvo (pridelava, predelava in prodaja medu).

Izpolnil sem obrazec za ogled novih poslovnih prostorov. Tako so si člani komisije spomladi leta 1991 ogledali moj poslovni prostor velikosti 3 m x 4 m. Člani komisije so bili referent za malo gospodarstvo, veterinarski inšpektor, zdravstveni inšpektor, referent za kmetijstvo, varnostni inženir, davčni inšpektor in tržni inšpektor. Seveda ni bilo vse tako, kot bi moralo biti. Ker je bil moj obrat v okviru stanovanjskih prostorov, sem moral zagotoviti poseben vhod za stranke in inšpekcijske službe, ki bodo nadzirale mojo proizvodnjo. Tako sem moral skleniti večletno pogodbo z ZSMH Celje, ki je bila takrat pristojna za jemanje vzorcev tovrstne proizvodnje. Ker pa imamo čebelarji opravka z živili, sem moral opraviti tudi tečaj iz higienskega minimuma in živilski pregled.

Toda, če že naštevam, naj navedem še nekaj drugih zahtev, ki jih predpisuje pravilnik **za higiensko urejen prostor** za prodajo medu **v trgovini**: prostor mora biti dovolj zračen in svetel, tla pred vhodom morajo biti protiprašno obdelana, prostor mora imeti toplo in mrzlo vodo, v njem mora biti dvodelno po-

Polnilni stroj »Logar« je primeren za srednje velike čebelarje.

Pogled na delovni pult za pakiranje medu in izdelkov iz medu.

mivalno korito z odcejalnikom, posebej umivalnik za umivanje rok s tekočim milom in papirnatimi brisačami za enkratno uporabo ter posoda za smeti na nožni dvig. Tla in stene morajo biti obložene s keramičnimi ploščicami do višine 1,6 m, talni robovi zaobljeni zaradi lažjega čiščenja, v tla pa mora biti vdolan talni sifon. V posebnem prostoru mora biti garderobna omara z dvema čistima plaščema ter prostor za čistila in čistilne krpe. Urediti je treba tudi WC za stranke.

Ko je bilo vse to urejeno, kot zahteva pravilnik, sem aprila 1991 prijavil začetek poslovanja oz. opravljanje dopolnilne dejavnosti ČEBELARSTVO (vzreja čebel, pridelava, predelava ter prodaja čebeljih pridelkov). Nekaj časa sem v takšni obliki lahko deloval, a to je bil čas hitrih sprememb na področju gospodarske zakonodaje. Treba se je bilo odločiti za d.o.o. ali s.p., saj čebelarji, žal, nimamo druge možnosti oziroma statusa. Izbral sem obliko samostojnega podjetništva ter ob koncu maja 1994 na podlagi prejšnje dokumentacije in na podlagi 4. čl. Zakona o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 30/93), 13. in 18. čl. Obrtnega zakona (Uradni list RS, št. 35/88 in 24/89) ter 202. čl. Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list, št. 47/86) dobil dovoljenje za opravljanje samostojne gospodarske dejavnosti **svečarstvo in medicinarstvo, kajti čebelarstvo v obrtnem zakonu ni predvideno kot samostojen poklic.**

S povečanjem števila čebeljih družin in povečevanjem proizvodnje je bilo treba razmišljati tudi o povečanju poslovnih prostorov. Hkrati so se menjale tudi službe, pristojne za pridelavo medu. Tako je veterinarska služba prevzela popoln nadzor nad živilskimi izvori – tudi medu. Še enkrat je pregledala vse poslovne prostore ter ob koncu aprila 1999 izdala registracijo **za živilsko-predelovalni obrat** za predelavo in polnjenje medu. Poleg tega je določila

tudi kontrolno štev. CE-106-OI, ki je vpisana v centralni register VURS-a.

Moj obrat, imenovan VITA MED, torej zdaj obsega: prodajni prostor, prostor za embalažo, manjše skladišče, prostor za polnjenje medu, sanitarije ter prostor za garderobo in čistila. Prostor za polnjenje medu je, kot rečeno, obložen s keramičnimi ploščicami in ima zamrežena okna, zračenje, dovolj močno ogrevanje, opremljen je z mehanskimi lovilci mrčesa, dvodelnim pomivalnim koritom z odcejalnikom, pomivalnim strojem (ki sicer ni obvezen) in z napravo za hitro sušenje ali sterilizacijo manjše embalaže. Delovni pult je izdelan iz lesene plošče, zaradi razkuževanja pa je prevlečen še z belo nerjavno pločevino. Na njem je polnilni stroj nemške izdelave. Ob pomivalnem koritu sta nameščena stojala s papirnatimi brisačami ter posoda za smeti na nožni dvig. Vsa okna in vrata morajo biti prebarvana z barvo, ki omogoča pranje. Ker imam opravka z živilskimi izdelki, redno skrbim za svoj živilski pregled ter obnavljam znanje iz higienskega minimuma z izpitom na vsakih pet let. V okviru ČZS sem leta 1999 končal izobraževanje za čebelarskega mojstra, tako da sem izpolnil zdajšnje in morebitne prihodnje zahteve na področju čebelarstva. V čebelnjakih so nameščene tudi t. i. »čebelarjeve mape«, ki omogočajo takojšen pregled dejanskega zdravstvenega stanja čebel.

A ker sem bil vedno nekoliko v dvomu (pri toliko predpisih), ali res izpolnjam vse pogoje za polnjenje medu za tujega naročnika, to je za druge čebelarje, sem to želel preveriti. In po naključju se mi je priložnost za to ponudila leta 1999.

Postopek sem izvedel po uradni poti. Tako sem moral z naročnikom (čebelarjem) skleniti pogodbo in ta je moral imeti za med opravljene analize (zdravstvene in veterinarske analize medu), kar ni bilo poceni. Kljub temu, da je bil med laboratorijsko pregledan in je bil zdravstveno neoporečen, ga je mo-

ral čebelar pripeljati iz svojega skladišča do polnilnice skupaj s potnim listom (kot pri mesu), ki ga je izdal veterinar ob natovarjanju, kar tudi nekaj stane, in z izvidom analize o zdravstveni ustreznosti pošiljke. Embalažo sem moral opremiti s posebno nalepko, s katere so bili razvidni naslov polnilca, kontrolna številka polnilnice, ki jo je izdal VURS, in datum polnjenja.

Zakaj je bilo potrebnih toliko dokumentov in stroškov, ne vem, vem pa, da Slovenci še zdaleč ne bomo mogli prodajati medu v Evropi na ta način, če še prek svojih občinskih meja skoraj ne moremo! Zaradi nepotrebnih stroškov pa tudi konkurenčni ne bomo!

Kot samostojen podjetnik že od leta 1991 vodim preprosto knjigovodstvo, saj samo tako lahko prikažem in dokažem stroške, tudi večje, kot je razmerje 60 : 40. Ta sistem mi delno ustreza, delno pa ne, saj moram plačevati visoko članarino Obrtni zbornici, katere članstvo pa je obvezno. Ko se zdaj

oziram nazaj, ugotavljam, da je bilo veliko odrekovanja in napora, vendar sem ponosen na svoje delo. Vem, da večina čebelarjev ne bo imela svojih registriranih polnilnic, kar je pogoj samo za prodajo medu v prodaji na drobno, to je po trgovinah. Logično je, da so za registrirano prodajo na domu veterinarsko-sanitarne zahteve milejše. Vendar pa se mora vsak čebelar najprej sam opredeliti, ali bo ljubiteljski čebelar ali pa bo to njegov poklic in bo moral svojo poslovno dejavnost registrirati kot samostojen podjetnik. Skrbi me, ali se bodo ob tako zapletenih postopkih v prihodnje mladi še odločali za čebelarstvo kot samostojni podjetniki. A to je že druga zgodba.

Upam, da bo moj prispevek spodbudil tudi druge čebelarje k pisanju o svojih izkušnjah in dobrih rešitvah na podlagi veljavne zakonodaje. Da ne bomo govorili samo o tehnologiji čebelarjenja in visokih dohodkih, hkrati pa premalo storili za kakovost medu in tožili zaradi majhnih dohodkov v čebelarstvu.

Medovite rastline

O MEDENI BERI IN DELU OPAZOVALNO-NAPOVEDOVALNE SLUŽBE MEDENJA

Pavel Zdešar
(Nadaljevanje)

Za medečim škržatom se seli tudi druga, nepovabljen tuja vrsta žuželke. To je posebna osica, ki so jo italijanski agronomi prinesli iz domovine medečega škržata kot njegovega naravnega biološkega sovražnika. Omenjena osica se je pri nas že razmnožila. Verjetno bo želela potovati za škržatom v celinski prostor. Vsekakor bo prostorska razširitev medečega škržata prinesla nova razmerja in precej zmede v evropsko čebelarstvo, kot kažejo strokovni kazalci, pa bo to najbolj občutno v panonskih državah ter državah Srednje in Jugovzhodne Evrope. Ta novica bo zelo zaskrbelo francoske kmete in vinogradnike. Medeči škržat sicer ni koloradski hrošč, kljub temu pa je zanje velika gomazeča nevšečnost. Ta pomemben pojav zasluži precejšnjo pozornost tudi med gozdarskimi strokovnjaki in gozdarskimi entomologi tako pri nas kot v celotni Evropi. Razširitev območij in množična namnožitev škržata namreč postopno tudi spreminja ravnovesje gozdne združbe, razmerje mikroorganizmov v tleh, hranljivost in kislost tal v gozdovih itd. Seveda pa v nekoliko višjih in visokih legah gozdov medečega škržata še dolgo ne bo in tudi na iglavcih ga še nihče ni opazil.

Poleg raziskovalcev bodo k nam prihajali tudi posamezni čebelarji iz bližnjih držav, ker bodo hoteli v svoj kraj prenesti prav na celinsko podnebje prilagojeno leglo teh živalic. Zanimivo jih bo čez nekaj let opazovati, na primer ob vznožju Krima, Pohorja, Kočevskega roga in še kje. Čebele bodo hkrati iz gozda nosile mano zelene hojve ušice z jelk, javorjev in drugih listavcev, to je sosednjih dreves, s travniških robov pa škržatovo mano. Sočasno bodo nabirale iz skupne podrasti in spodnjih vej mešano mano, debelejšje kapljice od škržata in drobnejše kapljice od zelene hojve ušice. S tem nastaja velik izziv tudi za veterinarsko stroko v čebelarstvu, saj že zdajšnje izkušnje s to pašo kažejo veliko povečanje števila družin, obolenih za nosečo. Prezimev čebelih družin z zalogo škržatove mane v celinskem podnebju sploh ni možna. Z dodatnim izobraževanjem bo treba čebelarje naučiti primernih tehnoloških in zdravstveno-varstvenih postopkov za strokovno primernejši način čebelarjenja v krajih, v katerih bo škržatova mana postala resna medonosna paša na celinskem območju.

Postopno bo naša kranjska čebela gensko še bolj

utrdila izjemne lastnosti prinašalke z maninih poznih paš, kar je sicer za čebele zelo težavno opravilo, saj se bo v tej smeri vsako leto sprožila naravna selekcija na nekajkrat večjem območju avtohtone kranjske pasme čebel, kot je bilo to doslej le na območjih, na katerih je paša po večini na iglavcih. Predvsem se bo čas trajanja maninih paš na nekaterih območjih, na katerih tega doslej niso bili vajeni, vsako leto precej podaljšal pozno v avgust. Se za stopnjo bolj se bo naravna selekcija zaradi vsakoletne zanesljivosti škrtatove paše usmerila v še bolj prepričljivo odpornost kranjske pasme čebel na nosečo, hkrati pa tudi na še večjo sposobnost prezimljanja z zimsko zalogo, v kateri bo stalno skoraj neizogibno bolj ali manj sprejemljiv delež gozdne mane škrtatovega izvora. Na takih območjih se bo obneslo zlasti čebelarjenje z maticami z dinarsko-kraškega območja odbire, vzreje ali vsaj ploditve. In ne nazadnje, če se opisani pojav trajno uresniči, lahko čez desetletja pričakujemo blago naravno selekcijsko smer in spremembo genskega zapisa kranjske čebele v odvisnosti in stalni moči zaleganja poleti. Predvsem v drugi polovici poletja bo to manj odvisno od dotoka hrane v panj, to pa je poleg precejšnje rojivosti še edino, kar svetovni strokovnjaki očitajo naši čebeli kot njeno pglavitno slabost. S tega vidika se nam obeta zanimiva prihodnost in obilo dela. Narava je znova poskrbela, da je naš prostor še naprej vodilno selekcijsko območje kranjske pasme čebel na svetu, z novimi pojavnimi oblikami možnosti naravne selekcije. Oči strokovnjakov se bodo znova usmerile k nam.

Vsekakor se bo z naselitvijo medečega škrtata v nižje do srednje lege celinskega dela Slovenije, in kot kaže, celotne Srednje Evrope vsako leto pojavljala manina paša. S tem se bodo povečali donosi na panj, spremenil se bo način čebelarjenja, pa tudi odnosi med čebelarji ter tržna ponudba. Naši marljivi čebelarji na Primorskem ne bodo imeli več toliko težav z razporeditvijo prevoznih enot čebel in s komercialnim poimenovanjem medu škrtatove mane, saj bo to postalo predmet in problem veliko širšega prostora. Gotovo bo zaradi tega nujno natančneje ovrednotiti najboljše vrste gozdnih medov. To bo veljalo predvsem za čisti manovec velikega in malega smrekovega kaparja ter čisti hojavec in koštanjev med, prav tako pa tudi za preostale čiste in mešane vrste cvetnih in maninih medov, skupaj s škrtatovim manovcem. Okus in sestava ter delno tudi barva škrtatovega manovca s sredozemskega območja in s celinskih območij se bosta opazno razlikovala za strokovnjake in odkupovalce, morda pa celo za porabnike. Marsikateri čebelar bo ob pomoči škrtatovih izločkov natočil več hojevca ... Čebelja paša (in pašni kataster) se zadnja leta hitro spreminja. Nova generacija lastnikov, načrtovalcev in izvajalcev gospodarjenja z gozdovi dopušča in vse bolj spodbuja bolj naravno in uravnoteženo sestavo in kolobar v naših gozdovih. Zato se medovitost goz-

dov po večini povečuje, zmanjšuje pa se možnost za pridelavo sortno čistega medu. Posebej opazno se na skoraj vseh območjih povečuje delež belega ali gorskega javorja. Tako imamo vsako leto zanesljivejšo razvojno pašo in ponekod že tudi vsako drugo do tretje leto zelo pomembno novo medonosno pašo na javorjih. Čebelji paši na javorjih bomo veliko pozornosti namenili v prihodnjih sezonah. Iz izkušenj vemo, da se bo medeči škrtat kot izrazit mnogojedec tudi v celinskem delu naselil na koprih, robidah in nekaterih travah ter grmovnicah, med drevesnimi vrstami pa najprej na javorjih. Ob tem nas lahko spodbujajo tudi nova dejstva, da akacija ni več gozdni plevel, da se debelijo debela divjih češenj, ki imajo odlično ceno in so pomembne za čebelarstvo. Pravi koštanj se uspešno brani pred rakom in se lepo pomlajuje. In tudi napad bradatosti sladkorne pese in prepoved krmljenja s kostno moko bosta kmete prisilila, da bodo znova začeli kolobarno sejati oljno ogrščico. Vse to in še druge strukturne spremembe ter usmeritve kažejo na precejšnjo popestritev čebelje paše v Sloveniji na začetku novega tisočletja. Nekaj v tej smeri bomo storili tudi čebelarji.

In kaj je v minulemu letu storila opazovalno-napovedovalna služba medenja v Sloveniji in kaj načrtuje za naprej? Predvsem se zahvaljujemo za vse večje zaupanje čebelarstva javnosti pri upoštevanju naših podatkov, saj nas to še dodatno spodbuja k delu. Skoraj 50 terenskih opazovalcev v čebelarstvu ne vzbujajo pozornosti, opravi pa zelo veliko koristnega. Stevilni med njimi so poleg vestnih poročevalcev tudi upravljalci in velikokrat najboljši urejevalci pasišč. Več kot desetina se jih je izbrusila v najboljše poznavalce pašne problematike in strokovnjake. In nenehno se učijo. S sredstvi smo ravnali skrajno varčno po načelu dobrega gospodarja.

Kontrolirali in zadovoljivo smo obvladovali vse pašne vire medenja v državi. V pašni sezoni 2000 smo uvedli novo izboljšano prakso obveščanja. Redno in stalno smo vsak večer med 20. in 22. uro zbrali in vnesli v avtomatski interaktivni računalniški avtomatski telefonski odzivnik vse razpoložljive podatke o medenju ter pravočasno napovedali medenje za vse paše in vsa območja. Vse leto pa smo posredovali tudi osnovne tehnološke napotke za uspešno vzrejo čebel, zdravstveno-varstvena priporočila in po potrebi še splošna obvestila. Posodabljali smo novo opremo in tekoče vzdrževali staro. Sodelovali smo s preostalimi službami v čebelarstvu in izvedli vrsto predavanj doma in v tujini. S skupinskim delom smo v mariborski regiji prispevali k zelo uspešni teoretični in praktični izvedbi intenzivnega seminarja o izrabi čebeljih paš. V zadnjih mesecih minulega leta smo teoretični del enakega seminarja pripravili tudi za čebelarje na območju Komende, Kamnika, Domžal, Lukovice, Mengša, Kranja in Škofje Loke.

(Nadaljevanje in konec prihodnjič)

SREČANJE Z NASLOVOM »ROTACIJSKO ČEBELARJENJE«

Janez Hočevar

Film z originalnim naslovom »Bienenhaltung in der Rotation«, ki so ga naši čebelarji mojstri lani prikazali na različnih predstavah po Sloveniji, je med čebelarji sprožil precejšen odziv in opozoril tudi na nekatera strokovna vprašanja. Rotacijski način čebelarjenja so nekateri naši čebelarji poznali že pred tem. Znano je, da obstaja več načinov, kako čebelariti v sklenjenih krogih. Zato smo pri prvi predstavitvi tega filma v Slovenskem čebelarju (glej SČ 2000, št. 4, št. 5 in št. 6) namenoma ohranili poimenovanje »rotacijsko čebelarjenje«, čeprav je to dobeseden prevod iz nemščine, saj ta način uvaža nekaj novosti (npr. pridobitna uspešnost kljub uvajanju biološkega čebelarjenja in kljub čebelarjenju povsem brez ostankov kemičnih sredstev v medu in satju). Kemična sredstva namreč uporabljajo izključno le na suhih čebelah v obdobju, ko so te v ločenih zabojčkih za ometence.

Dosedanji odzivi kažejo na to, da posamezni čebelarji preizkušajo rotacijski način tako v nakladnem kot v AŽ okolju. Žal pa kaže, da večina izvaja le po nekaj segmentov tega postopka. Preveč pogosto delov še ne znamo povezati v celoto. Prav to pa lahko privede do napačnih sklepov, saj se moramo ob letu vedno vrniti na isto stanje, vrteti se moramo točno v istem krogu, da bi lahko podali neko oceno.

Naj zato v telegrafskem slogu podamo poglobitve cilje in najpomembnejše značilnosti rotacijskega čebelarjenja.

Cilji tehnološkega postopka, imenovanega »rotacijsko čebelarjenje«, so

(vrstni red ne pomeni tudi prednosti):

- imeti vse leto zelo močne čebelje družine, sposob-

ne za vsako pašo brez posebnih ukrepov, izenačevanj, pogostih posegov v panje ipd.,

- zelo močne družine so manj občutljive za bolezni,
- sama tehnologija dela naj kolikor mogoče zmanjša rojenje, tako da posebni ukrepi tako rekoč ne bodo več potrebni,

- optimalna izraba dane paše in doseganje ekonomske nadpovprečne uspešnosti,

- kolikor je mogoče, je treba izrabiti pridobitne panje, nato pa jih (vsako leto) zamenjati s krepkimi in zdravimi mladimi družinami, ki se še krepijo in imajo mlado matico,

- s samim postopkom čebelarjenja uspešno zmanjševati in zatirati varoo, ne da bi zato v panj ali satje in med vnesli kakršna koli kemična sredstva,

- smiselno približno enako čebelarjenje v sklenjenem krogu ne glede na panjski sistem,

- iz vsake izzmljene družine dobiti v eni sezoni povprečno še do dve novi družini ter do 20 novih izdelanih satov, na da bi pri tem zmanjšali donosnost čebelarstva,

- pri vseh pridobitnih panjih izvajati vse aktivnosti na enak način,

- prisiliti matice, da zalegajo z maksimalno močjo.

Poglobitve značilnosti rotacijskega čebelarjenja so:

1. Začeti moramo z nadpovprečno močnimi družinami. To najlažje dosežemo pred zazimljenjem, tako da osnovnim družinam pridružimo pomožne družine.

2. Družine ostanejo močne celo leto. Če imamo na začetku npr. 10 družin v rotacijskem postopku, bomo med njihovim največjim razvojem njihovo število podvojili tako, da bomo iz njih pripravili 10 ometencev in jih pred zimo spet združili v 10 družin.

3. Ometence še pred odpiranjem žrel v novih panjih odpeljemo na drugo lokacijo.

Dobro je, če na novi lokaciji v krogu s polmerom 3 km ni drugih čebel ter da je v okolici dovolj pelodne paše. S tem preprečimo možnost vnovične okužbe z varoo in omogočimo dober razvoj. Ometenci se ob ustreznih negi hitro razvijajo in postajajo jedra novih zdravih družin za naslednje leto.

4. V začetku julija oziroma takoj po koncu poletne paše iz starih družin izločimo večino bolj ali manj pokrite zalege, tako da z zbirnikom zalege in dodajanjem zrelih matičnikov naredimo iz 10 pridobitnih panjev 5-6 klasičnih narejencev.

5. Klasični narejenci postanejo pomožne družine in jih imamo pri rezervnih družinah. Jeseni so lahko namenjeni za širitev čebelarstva ali celo za prodajo.

6. Stare družine kolikor mogoče izrabimo še za morebitne jesenske paše, brez skrbi lahko celo za me-

Mlade družine, zazimljene v dveh nizkih nakladah v pričakovanju pomladi.

Foto: M. Vehovec

licitozne ali druge, ki so sicer neprimerne za zazimlje-nje, saj teh družin ne bomo zazimili.

7. Po koncu jesenskih paš stare družine v celoti po-dremo. Vse čebele ometemo v zabojčke za ometence, saj jih v njih najpreprosteje, biološko neoporečno očis-timo varoj. Ometene sate shranimo ali iztočimo.

8. Na zimskem stojišču okrepimo mlade družine, na-stale iz ometencev, s čebelami (očiščenimi varoj) od starih družin.

9. Ker smo čebele iz dveh družin spet združili v eno, bomo tudi naslednjo zimo zazimili nadpovprečno močne in zdrave družine, ki niso napadene z varozo.

Kljub temu da veliko čebelarjev že obvlada rotacij-sko čebelarjenje, pa le-to še vedno skriva marsikatero nejasnost in podrobnost, ki jo je dobro razčistiti. **Pri-ložnost za izmenjavo mnenj bo že 9. marca, na sre-čanju in posvetovanju v Velenju.**

VABIMO VAS NA SREČANJE ČEBELARJEV
IN STROKOVNI POSVET Z NASLOVOM:

IZKUŠNJE IN POMEN ROTACIJSKEGA ČEBELARJENJA V SLOVENSKIH RAZMERAH

Srečanje bo v **PETEK, 9. MARCA 2001, OB 18. uri**, v avli osnovne šole Mihe Pintarja Toleda, Kidričeva 21, v Velenju. Uvodnemu prikazu pravičnega izvajanja postopka rotacijskega čebelarjenja in pre-gledu dosedanjih odzivov bo sledila strokovna razprava. Srečanje bomo sklenili z družabnim večerom.

DOBRODOŠLI!

Matjaž Vehovec, predsednik ČD Apis

Izkušnje naših čebelarjev

MOJI UPI Z »AŽ MAKSI«

Matjaž Kirn

Doma sem iz Novega mesta in čebelarim v pa-njih, v katerih je pred petnajstimi leti varoza zde-setkala čebele in uničila očetovo veselje do čebel-arstva. Njegovo delo nadaljujem v dveh čebeljna-kih z AŽ panji, čebel pa ne prevažam na paše. Pre-potrebno znanje črpam iz čebelarskih knjig in revije Slovenski čebelar. V osnovni šoli sem štiri leta obiskoval čebelarski krožek, ki ga je vodil po mo-jem mnenju najboljši novomeški čebelar g. Jože Volčjak. Še vedno ga rad obiščem, največkrat ta-krat, kadar se kljub vsej teoriji »izgubim« med če-belami in ne vem, kako postopati naprej. V teh kratkih petih letih si namreč še nisem mogel na-brati dovolj praktičnih izkušenj.

V okolici enega od mojih dveh čebelnjakov z de-setimi čebeljimi družinami, iz katerih sem sestavil pet »AŽ MAKSI« dvomatičnih enot, imam zelo do-bre pašne možnosti, saj stoji ob robu gozda, ki ga obrobajo številne leske, pod njim pa teče čist gozdni potoček, ob katerem rastejo brest in različ-ne vrste vrb. Na njih se čebele lepo razvijajo, da lahko kmalu potem množično prinašajo v panj me-dičino z borovnic, ki rastejo pod mogočnimi dreve-si starih divjih češenj, javorjev, smrek in kostanja.

Moj čebelnjak z 10 družinami (5 AŽ maks).

Imam srečo, da v bližini ni škropljenih sadovnjakov in vinogradov, ampak so po večini le travniki, na katerih je obilo regrata in drugih medovitih cvetic.

Drugi čebelnjak s šestimi čebeljimi družinami pa je postavljen v razmeroma revnem pašnem okolišu, vendar je v bližini nekaj hoje, na katere medenje že dolgo čakam. Od teh šestih družin je (za zdaj) samo ena sestavljena dvomatično po sistemu »AŽ MAKSI« iz treh klasičnih AŽ panjev (60 satov in dve matici), ki so združeni v eno enoto. Štiri družine so prav tako sestavljene po sistemu »AŽ MAKSI« v AŽ »dvojčkih« z eno matico (40 satov in ena matica).

Na podlagi objave g. Debelaka, da čebele domnevno in po dosedanjih izkušnjah ne rojijo, če imajo ob pravem času vsaj dve, z maticno rešetko ločeni matici in čebele dveh družin, vletenih v eno žrelo, sem se brez oklevanja odločil, da kar vse družine, kolikor sem jih takrat imel, preuredim v take (morda res) nerodne družine. Kar veliko sem tvegala in po objavljenih navodilih povezal AŽ panje s povezovalnimi vehami. Naredil sem potrebne distančne vložke in iz kartonske škatle tudi velik kartonski usmernik, s katerim sem brez težav pokazal čebelarjem iz zgornjih panjev, ki sem jim zaprl žrelo, pot do odprtih spodnjih žrel.

Prepričan sem, da sem si prav s tem novim načinom čebelarjenja prihranil precej neposrednega dela pri čebelah. V prejšnjih letih sem komaj obvladal rojenje, saj imam vedno močne družine, zdaj pa mi je to težko in zamudno opravilo popolnoma odpadlo. Lani sem imel že sredi aprila tako razvite družine, da sem po dve lahko združil v dvomatični sistem »AŽ MAKSI«. Trikrat sem točil med, julija pa sem jih spet razdelil na dve samostojni družini. Tedaj sem zgornjim družinam tudi zlahka zamenjal matice, saj so do takrat izgubile vse stare čebele, ki so se vletele v žrelo na spodnjem panju.

Ukrepal pa sem tudi proti varozi. Vse zaležene sate iz dveh, prvotno dvomatično povezanih družin, sem zložil na kozico, jih pregledal in premestil tako, da sem vso odkrito zalego in najboljšo matico preselil v spodnji panj, pokrito zalego brez matice pa v zgornjega, ki je bil že ločen od spodnjega. S tem sem izrabil množico čebel iz obeh družin, da so oskrbovale zalego, poleg tega pa sem zlahka uničil tudi varoe v spodnjem panju. V zgornjem panju je bila vsa varoa dostopna po 14 dneh, ko se

je izlegla pokrita zalega. To se je zgodilo prej, preden so čebele pokrile zalego nove matice, ki sem jo zamenjal po nekaj dneh.

Ob točenju sredi maja sem v najmočnejši družini opazil štiri pokrite maticnike. Zelo sem se prestrašil, kako naj ukrepam oziroma kakšen velikanški roj bo iz družine, ki zaseda kar 60 satov. Ves razburjen sem telefoniral g. Debelaku, naj mi pojasni, zakaj se je to zgodilo, kajti zelo sem bil nejevoljen, ker je družina kljub delu, ki sem ga vložil v ta način čebelarjenja, silila v roj. Povedal mi je, da gre verjetno samo za prelegalne maticnike, in mi svetoval, kaj naj storim. Ta panj sem »postavil na kocko« in čakal, kaj se bo zgodilo. Ker po desetih dneh še ni bilo roja, sem panj pregledal in našel mlado matico, ki je razburjeno takala po satovju. Spoznal sem tudi sam, da take dvomatične družine verjetno res ne rojijo.

Trote iz zgornjih družin dvomatično sestavljenih panjev sem izpuščal vsakih deset dni tako, da sem za dvajset minut odprl zgornje žrelo. Ker sta panja ločena z maticno rešetko, žrelo pa je odprto samo spodaj, troti sicer ne morejo iz tega panja.

Po mojem prepričanju je odkritje »Ahilove pete« naše rojive kranjske sivke tolikšen korak naprej, da lahko celo v takšnih pašnih razmerah, kot so v Sloveniji, čebelarimo z dobičkom. Sam sem namreč iz šestih dvomatično naseljenih »AŽ MAKSI« panjev s skupaj dvanajstimi družinami, sicer ob lani res nadpovprečni letini v mojem pašnem okolišu, iztočil kar 550 kg medu (46 kg na družino ali matico). Poleg tega pa sem naredil še štiri družine, ki so se do jeseni zelo okrepile.

Ker med radi jedo tudi moji otroci, se zelo bojim vnosa zdravil v ta sladki pridelek. Zato velik del varoj uničim tudi tako, da družini odvzamem pravkar pokrito trotovsko zalego in jo dam v zamrzovalno skrinjo. Ko ta zmrzne, pokrovce odrežem in jo vstavim nazaj v panj. Čebele počistijo celice, s tem pa dobijo obilo beljakovinske hrane, tako da trotovski sat hitro popravi, zgradijo lepo satje in trotovino znova zaležejo.

Zahvaljujem se g. Marjanu Debelaku, ker tako nesebično razdaja svoje znanje in izkušnje, pridobljene v njegovem inovativnem čebelarstvu, saj si v nasprotnem zaradi pomanjkanja čebelarске prakse in časa ne bi mogel privoščiti toliko družin, kot si jih lahko, odkar čebelarim po sistemu »AŽ MAKSI«.

ČEBELARSKA RADIJSKA PREDAVANJA V MARCU 2001

MARCA boste v oddaji KMETIJSKI NASVETI na prvem programu Radia Slovenija lahko poslušali:

- **v torek, 6. marca, ob 12.30**, bo Ivan Atelšek govoril o devetdesetletnici delovanja ČD Sežana;
- **v torek, 20. marca, ob 12.30**, bo čebelar Miha Kuhar poslušalcem povedal, kako čebelarijo v Železni Kapli.

Urednica Ivanka Polanec

VETERINARSKI NASVETI V MARCU

Čebelarjev dnevnik

Jože Matavž, dr. vet. med.

Živimo v sodobni informacijski družbi, v kateri ima pravočasna informacija vedno večjo moč. Poleg tega tudi zakonodaja od nas zahteva, da določena dejanja evidentiramo. Čeprav današnji čas ni preveč naklonjen čebelarstvu, moramo kljub temu slediti temu toku ter moč informacij obrniti sebi v prid. Zato naj vam objavljene evidence ne bodo v breme, ampak v pomoč. Nekatere so zakonsko obvezne, druge bomo kot pridelovalci živil živalskega izvora uporabili za oblikovanje sistema notranje kontrole, s katerim pridelovalec jamči za kakovost in zdravstveno ustreznost izdelkov. Evidence bosta od vas zahtevala tako veterinarska služba kot tudi sistem kolektivne blagovne znamke, hkrati pa bodo za vas tudi opomnik in vodnik po vašem čebelarstvu.

SEZNAM EVIDENC, NAVODILA ZA IZPOLNJEVANJE IN POMEN POSAMEZNIH EVIDENC

I. Podatki o čebelarstvu

V tej evidenci so osnovni podatki o čebelarju in čebelarstvu. Čebelarji jo po končani sezoni posredujejo službi, ki vodi register čebelarstev. Prijava gojenja čebel je zakonska obveznost, ki jo predpisuje zakon o veterinarstvu.

II. Podatki o številu čebeljih družin

Podatke o številu čebeljih družin je treba zapisati enkrat na mesec, tekoče vnašamo le podatke o nakupu in prodaji čebeljih družin. Ti podatki omogočajo sledljivost pri ugotovitvi kužnih bolezni.

III. Premiki čebelji družin

Evidenca ima dvojno vlogo: epizootiološki vidik spremljanja širjenja kužnih bolezni ter ugotavljanje geografskega izvora medu. Evidentirati moramo premike na pašo in tudi druge premike, ki niso povezani s pašo.

IV. Podatki o zdravljenju in veterinarskih pregledih

Tudi evidenca teh podatkov je zakonsko obvezna. Gre za evidentiranje uporabe zdravil in drugih snovi, ki lahko vplivajo na zdravstveno ustreznost medu kot živila. Zapisujemo podatke o vsakem zdravljenju, bodisi da gre za uporabo sintetičnih akaricidov, antibiotikov ali alternativnih metod zdravljenja. Evidentiran mora biti vsak poseg.

V. Podatki o krmljenju

Podatki o krmljenju niso obvezna evidenca, vendar z njo čebelar lahko dokazuje pravilnost postopkov.

VI. Podatki o točenju

Tudi podatki o točenju niso obvezni, z evidenco o tem pa čebelar omogoča sledljivost svojega pridelka.

I. Podatki o čebelarstvu – leto 2001:

Ime in priimek čebelarja: _____

Naslov: _____ Pošta: _____

Občina: _____

Podatki o stojišču:

Stojišče 1

Naslov: _____ Občina: _____ Štev. družin: _____ / _____

Stojišče 2

Naslov: _____ Občina: _____ Štev. družin: _____ / _____

Stojišče 3

Naslov: _____ Občina: _____ Štev. družin: _____ / _____

Stojišče 4

Naslov: _____ Občina: _____ Štev. družin: _____ / _____

Stojišče 5

Naslov: _____ Občina: _____ Štev. družin: _____ / _____

Stojišče je vsaka lokacija, na kateri so stalno ali občasno naše čebelje družine, z izjemo prevozov na pašo, tudi plemenišča in rezervne lokacije.

Podatek o številu stojišč ob registraciji čebelarstva ni obvezen.

Število družin opredelimo kot število pridobitnih (gospodarskih) in število rezervnih družin – G / R.

Za rezervne štejemo vse družine na manj kot 7 satih.

II. Podatki o spreminianju števila čebeljih družin v čebelarstvu med letom:

Začetno stanje 1. 4. 2001 G / R

[illegible]

Datum: Vpišemo datum spremembe ob nakupih in prodajah ter datum vnosa spremembe pri preostalih.

Sprememba: Vse spremembe z izjemo nakupov in prodaj vnašamo enkrat na mesec.

Spremembe so nakup, prodaja, odprtje, roji, narejenci,

Od kod – komu: Navesti je treba, od koga smo čebele dobili ali komu smo jih oddali; če je sprememba v okviru čebelarstva jo označimo kot »lasten«.

Lokacije: Vpišemo številke lokaciji iz tabele Podatki o čebelarstvu.

III. Evidenca o premikih na pašo

[illegible]

* Izvor družine: Vpišemo številko stojišč, iz katerih so družine (glej podatke o čebelarstvu).

IV. Podatki o zdravljenju in veterinarskih pregledih

1. ZARIRANJE VAROE

Datum	Način zdravljenja	Zdravilo	Lokacija	Število družin	Podpis čebelarja

Način zdravljenja: škropljenje, dimljenje, polivanje, hlapiniki, šok terapija ...

2. DRUGA ZDRAVLJENJA

Datum	Način zdravljenja	Zdravilo	Lokacija	Število družin	Podpis čebelarja

Dokumente o nakupu zdravil (recepte, račune) mora čebelar hraniti 5 let.

3. URADNI ZAZNAMKI

Klinični pregledi; laboratorijski izvidi

Datum	Preiskava – pregled na	Izvid	Lokacija	Število družin	Številka izvida – zapisnika	Podpis veterinarja

Opombe: _____

V. Podatki o krmljenju

Datum	Krmljeno z	Količina	Število panjev	Lokacija	Podpis

Krmljeno: s sladkorno raztopino, z invertnim sirupom, medom, medeninimi sati

VI. Podatki o točenju

Oznaka točenja L	Datum točenja	Količina v kg	Število panjev	Lokacija oz. pašni okoliš	Vrsta medu	Podpis

Oznaka točenja L: To je oznaka, s katero označimo tudi posodo, v kateri med skladiščimo. To omogoča poznejšo sledljivost. Izbere jo čebelar sam, lahko je zgolj zaporedna številka (L-1, L-2 ...).

Lokacija oz. pašni okoliš: Če je točenje opravljeno na stalnem stojišču, navedemo to s številko stojišča, če je opravljeno na paši, pa navedemo kraj, na katerem je bil med nabran.

Vrsta medu: Označimo vrsto medu po svoji lastni oceni.

PODNICA ZA KONTROLO IN ODSTRANJEVANJE ODPADLIH VAROJ PRI LR PANJU

Slavko Rot – Branik

Varoa – beseda, ob kateri se zamisli vsak čebelar. Ta mali zajedavec je v dveh desetletjih slovenskemu čebelarstvu povzročil veliko škodo, kljub temu pa nam ga še vedno ni uspelo zatreti. Na tržišču imamo večje število zdravil, s katerimi vsaj delno zaviramo njegovo razmnoževanje. Pri uporabi teh sredstev pa ugotovljamo, da niso dovolj učinkovita. Čebelarji sami izbiramo sredstva za zatiranje varoe ali pa se o izbiri posvetujemo z veterinarskim strokovnjakom na svojem območju. Kljub temu vsako pomlad še vedno ugotovljamo prevelik osip čebeljih družin.

Glede na vse to čebelarji menimo, da bi bilo dobro, če bi veterinarska stroka – to je veterinarska svetovalna služba – določila oz. priporočila, kdaj in s katerim sredstvom naj zdravimo čebele v tem letu.

Večletno zatiranje varoj v čebelji družini gotovo slabo vpliva na čebele, predvsem pa na funkcijo matice in trotoev. Tako sem ugotovil, da so mlade oplojene ma-

tice manj odporne, pa tudi slabše oplojene. Vedeti moramo, da je matica deležna vseh zatiranj, pri katerih se sproščajo kemične reakcije v obliki dima, hlapov in podobno. Zato je tudi njena življenjska doba postala krajša. Ogroženi so tudi troti. V čebeljih družinah jih je vedno manj, saj varoa ne prizanaša njihovu razvoju. Prezgodnje umiranje matic si čebelarji razlagamo z močnimi napadi varoe. Po mojem mnenju pa tudi kemična sredstva za zatiranje varoe negativno vplivajo na matice.

O uničevanju varoe je bilo že veliko izrečenega in napisanega, zato naj bo dovolj o tem.

Za čebelarjenje sem se odločil nekaj let prej, preden se je v naših čebelnjakih pojavila varoa. Pridno sem širil svoje čebelarstvo v LR panjih. Navzočnost varoe mi po dveh letih še ni povzročala skrbi. Niti slutil pa nisem, koliko težav mi bo povzročilo zatiranje varoe. Zatirati sem jo začel s sredstvi, ki so bila dokaj uspešna. Po vsakem zatiranju sem opravil kontrolo odpadle varoe. To pomeni, da sem moral dvigniti in preložiti naklade, da sem odprl pot do podnice panja, v kateri je bil testni list. To opravilo je nenehno vznemirjalo čebele, zato so se seveda odzvale po svoje. Pri večjem številu panjev je bilo prestavljanje različno težkih naklad naporno tudi zame. Naporno fizično delo me je prisililo k razmišljanju o tem, kako poenostaviti testne preglede.

Stranico klasične podnice sem s 5 cm povišal na 7,5 cm in s tem pridobil dodaten prostor za testni okvirček z mrežo. Del prečne stranice podnice (letvico) sem na zadnjem delu odmaknil tako, da sem dobil dostop do testne pločevine, ki leži pod mrežnim okvirčkom. S tem sem odpravil vsa fizična dela in motenje čebel.

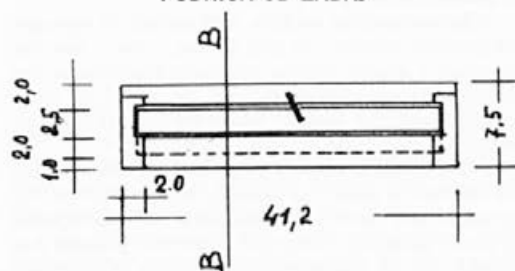
Podnico sem izdelal za vse svoje LR panje. Pod panje jo vstavim konec avgusta ali v začetku septembra in jo tam pustim do aprila naslednjega leta, potem pa jo zamenjam z normalno podnico. Razdalja 2,5 cm od pločevine do mreže zadostuje, da se odmrli ali tudi samo omamljena varoa ne vrne v čebeljo družino. Kontrolno pločevino s pinceto potegnem ven, jo pregleдам, očistim in znova vrnem na staro mesto.

Prednost mrežnega okvirčka in pločevine je tudi v tem, da odstranjujemo zimski drobir. V drobirju in nečistočah se namreč razvijajo različni insekti.

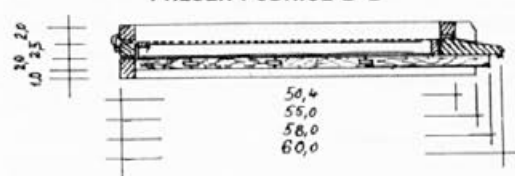
Z odstranitvijo nečistoč prihranimo čebelam delo pri spomladanskem čiščenju panja. Mrežni okvir sem vgradil tudi v AŽ panj s povečano prostornino, o katerem sem pisal v Slovenskem čebelarju, št. 4/2000. Tudi v teh panjih opravljam enake posege, ne da bi pri tem oviral delo čebel. Pri pregledu odpadle varoe ne odstranjujem mrežnega okenca. Podnico je mogoče tudi prirediti za večnamensko uporabo.

S tem prispevkom želim pomagati čebelarjem začetnikom, ki čebelarijo v nakladnih panjih.

PODNICA OD ZADAJ

PRESEK PODNICE B-B

OKVIR Z MREŽO IN PLOČEVINO

ŠE PREPROSTEJE DO »AŽ MAKSI« PANJA

(Prispevek za sekcijo »za čebelarjenje z AŽ panji« pri komisiji za tehnologijo)

Marjan Debelak

Z izrazom »AŽ MAKSI« sem ob prvi objavi označil način, kako usposobiti AŽ panje in čebelariti z njimi v neomejeno veliki prostornini. Za doseg tega namena sem predlagal poseben način združevanja posameznih panjev, ki jih že imamo v čebelnjaku ali jih dokupimo. Glede na dolgotrajno življenjsko dobo panjev, zloženih v čebelnjaku, je nakupna cena takih panjev v daljšem časovnem obdobju skoraj zanemarljiva. Kako to združevanje opravimo in uporabljamo, sem opisal in prikazal v Slovenskem čebelarju, 1997/11,12, in tudi pozneje.

Po petih letih preizkusov in uporabe te zamisli na večjem številu panjev in pri večjem številu čebelarstev se je pokazalo, da stvar pri vseh dosedanjih preizkuševalcih presenetljivo dobro deluje! Ob tej spodbudni ugotovitvi pa sem razmišljal, kako bi morda lahko dosegli še preprostejši način združevanja posameznih panjev v poljubno veliko panjsko enoto, ki bi jo lahko tudi znova razstavili. Zdajšnji način združevanja panjev po načinu »AŽ MAKSI« namreč temelji na izrezovanju panjskih odprtín – »veh« – in vstavljanju lamelnih distančnih vložkov.

Kako bi to razmeroma zelo preprosto metodo lahko še poenostavili in izboljšali, ne da bi prizadeli temeljne zahteve čebel (v panju) in čebelarja (pri čebelarjenju)?

Dosedanji način uporabe sistema »AŽ MAKSI« je tako meni kot drugim, ki ta sistem preizkušajo, pokazal, da čebel ne motijo celo precej povečane razdalje med posameznimi voskovnimi zgradbami v panju (razdalje od satov v posameznih panjskih oddelkih). Naše izkušnje in opazovanja so tudi pokazali, da čebele ne potrebujejo tako veliko prehodov znotraj panja, kot se to na splošno misli. (Glej tudi pojasnilo v Slovenskem čebelarju, 2000/6, v članku z naslovom »Distančni vložek«).

V sestavljenih AŽ panjih po sistemu »AŽ MAKSI« so na podlagi ugotovitev omenjenih poskusov čebele brez zadržkov smotno uporabljale panjski prostor v vsem ponujenem obsegu! Pri povezovanju AŽ panjev je gnezdo posamezne družine bodisi v dvoetažnem prostoru posameznega panja ali v zakladi, torej matici ni treba »hoditi« skozi veho. Če ne bi hotela skozi veho, bi bilo celo ugodno, saj ne bi potrebovali matične rešetke! Videli pa smo, da je matica, ko ji je bilo to omogočeno, obnavljala in širila zalego v obe etaži celo prek lamelnega distančnega vložka, ki je vložen v veho. To pomeni, da je ne moti, seveda ob ustreznih razmerah, niti to, da je razdalja od ene sate zgradbe do druge več kot 12 cm. Pri močnih in razvitih družinah se to dogaja že od začetka maja naprej!

Koliko prehodov v resnici potrebujejo čebele znotraj svojega »stanovanja«, lahko tako jaz sam kot tudi drugi čebelarji vidimo kar na matični rešetki. Ko vsako leto odstranjujem z voskom zapolnjene prehode na matični rešetki, opažam, da čebele potrebujejo veliko manj prehodov, kot jim jih namenja čebelar. Večino odprtín na rešetki čebele namreč »zazidajo« s prizidki! Očitno jih ne potrebujejo!

Na poseben način pa so mi čebele ob koncu minule sezone »sporočile«, kako malo prehodov potrebujejo ob

določenih okoliščinah znotraj panja. V »AŽ MAKSIH« sem ob koncu sezone izpraznil mediščne etaže, nato pa čez nekaj dni vrnil iztočeno satje in skoraj povsem prekril povezovalno veho. Za prehode čebel sem pustil le najmanjšo možno špranjo. Družine sem začel za zimo krmiti ob domnevi, da bodo zaradi ozkega prehoda v gornji del panja vso zimsko zalogo kopičile na sate ob zaleženih satih gnezdom v spodnjih dveh etažah oziroma nad njimi. Pa sem bil nemalo presenečen, ko sem opazil, da so čebele še daleč v mrzle jesenske dni obsedale vse sate v štirih (!) mediščnih etažah nad dvoetažnim gnezdom, še posebej pa, ko sem videl, koliko hrane so skozi to špranjo nanosile v nekatere mediščne sate nad priporo!

Ob teh dognanjih je počasi dozorela nova zamisel, ki sva jo, tako kot številne druge, z Igorjem Francičem izpilila v dolgi čebelarski debati.

Zamisel je takšna (glej tudi risbe):

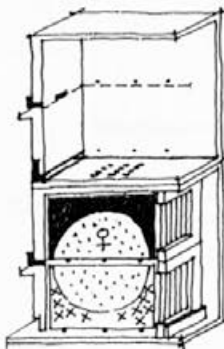
- Za povezavo med panji zadostuje omejeno število (po moji zamisli 13) z vrtnalnim strojčkom in svedrom, premera 18-20 mm, hkrati izvrtanih lukenj skozi podnico in strop dveh panjev.

- Za premostitev razdalje med podnico in kovinskimi gredami (22mm), za lažji dostop čebel iz ene sate etaže v drugo, skrajno preprosto poskrbita le dve premični leseni zagozdi (letvici), vstavljeni na tesno (zagozdeno) med vrstami lukenj na podnici in kovinskima gredama pod satniki.

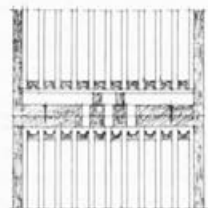
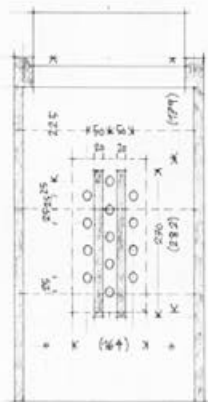
- Čez luknje v podnici po potrebi položimo matično rešetko ali ploščo za prekritje oziroma ločitev. Odstranitev teh »pokrival« in premičnih distančnih letvic je zaradi zadostne višine med podnico in gredami preprosta, ker jih odlepimo (propolizirane) in dvignemo od podlage z najpreprostejšim orodjem – izvijačem.

ZDružEVANJE AŽ PANJEV PO SISTEMU AŽ MAKSI (Različica z luknjanjem)

Zasnova in risba: Marjan Debelak

Aksonometrični prikaz postopka združevanja dveh AŽ panjev z izvrtanimi luknjami premera 18-20 mm, skozi podnico gornjega in strop spodnjega AŽ panja, ob naseljenem spodnjem in izpraznjenem gornjem panju. (Zaradi nazornosti risbe je prikaz panjev brez stranske stene.)

Del prereza skozi združena AŽ panja
s prikazom čebeljih prehodov skozi luknje glede na položaje satov obeh povezanih oddelkov.

• Ob ločitvi (prekritju) lukenj na podnici in odstranitvi omenjenih distančnih letvic postane prostor tudi na tej podnici spet uporaben za namestitev zamreženih podstavkov za kontrolo odpada varoj, če imamo ločeno družino v tem (gornjem) panju.

• Za zavarovanje panjev (ki jih povezujemo) pred premikanjem, zadostuje pritvite dveh 35–40 mm dolgih ugreznjenih lesenih vijakov z ravno glavico.

Opisan način povezave panjev lahko opravi vsak čebelar sam, in to hitro, preprosto in skoraj brez stroškov.

Povezovalne luknje vrtamo skozi podnico gornjega panja in strop spodnjega panja hkrati! S tem si delo še skrajšamo in olajšamo, saj so tako izvrtane luknje

natančno druga vrh druge! Pri tem delu nam čebelje družine v spodnjem panju ni treba seliti. Zadostuje nekoliko dima in čebelarška zaščitna obleka. Za nekaj minut dela je treba začasno izprazniti le gornji panj.

Če bi čebelar znova želel samostojne, nepovezane panje, lahko izvrtane luknje zamaši s čepi.

Sprašujem se, kaj bi bilo treba še storiti, da bi bila »ponudba« izboljšane rabe AŽ panjev sprejemljiva tudi za druge čebelarje, ki jih zanima takšen način čebelarjenja z AŽ panji, pri katerem imamo pri čebelarjenju manj dela, hkrati pa večje donose. Dobro se zavedam, da je ves napredek tega načina čebelarjenja zgolj v naših glavah in rokah. Z AŽ panji v skladanica in čebelnjakih čebelarimo skoraj edini na vsem svetu, podobno kot so naši predniki čebelarili s krnjaci. Nihče drug ni in ne bo namesto nas razmišljal, kako še izboljšati čebelarjenje s temi panji, lahko pa se drug od drugega marsikaj naučimo!

Sekcija Čebelarke zveze Slovenije za čebelarjenje v AŽ panjskem sistemu pri komisiji za tehnologijo deluje že vrsto let in rezultate objavljamo v Slovenskem čebelarju.

Nikogar ne silimo k uporabi izsledkov! Poskrbimo le za seznanitev z novostmi, nato pa čebelarjem prepuščamo njihovo lastno presojo. Podobno ravnanje pričakujemo tudi od čebelarjev, ki čebelarijo v drugačnih panjskih sistemih in po drugačni tehnologiji.

Delo v tej sekciji je bilo v začetku omejeno na manjše število dejavnih članov. Ker bi želeli temeljiteje preverjati naša dognanja, skrajšati preizkusni čas in obogatiti inovacije, je po mojem mnenju dozorel čas, ko bi bilo koristno množičnejše vključevanje čebelarjev, ki jih zanimajo ti čebelarski problemi.

Če ste pripravljeni sodelovati pri preizkušanju in razvijanju novosti, s katerimi povečujemo produktivnost in zadovoljstvo pri čebelarjenju z AŽ panji v čebelnjakih, vas torej vabimo v to neformalno raziskovalno družbo. Oglasite se na moj naslov ali na Čebelarstvo zvezo Slovenije, da se dogovorimo o tem, kako bomo sodelovali.

M. Debelak, Ulica Pohorskega bataljona 85, 1000 Ljubljana, tel.: (01) 534 35 05

Veterinarski zavod Slovenije vabi na VI. POSVETOVANJE O BOLEZNIH ČEBEL

Posvetovanje bo v soboto, 24. marca 2001, od 9.30 do 12. ure, v veliki dvorani MESTNE OBČINE KRANJ.

DNEVNI RED POSVETOVANJA

- Podpredsednik ČZS g. Avgust Gril – Pozdravni govor
- Mitja Zupanič, dipl. inž. zoot. – Kako pridobiti uradni naziv Potrjeno ekološko čebelarstvo
- Prof. Janez Gregori – Organiziranost in praktična znanja ekološko usmerjenih čebelarjev
- Borut Preinfalk, dr. vet. med. – Huda gniloba – preprečevanje in zatiranje po načelih ekološkega čebelarjenja
- Doc. dr. Aleš Gregorc: Delovanje akaricidov na razvoj čebelje ličinke
- Doc. dr. Janez Poklukar – Ali je čebela v Sloveniji lahko odporna na varoo?
- Jože Matavž, dr. vet. med. – Možnost uporabe lovinskih satov pri zatiranju varoo
- Mag. Mira Jenko-Rogelj – Ugotavljanje odpornih varoj

Udeleženci posveta imajo prost vstop na 40. mednarodni sejem kmetijstva, gozdarstva in prehrane v Kranju.

VZS

z društvenega življenja

MORAVŠKI ČEBELARJI SMO PRAZNOVALI

Moravska dolina, obdarjena z neokrnjeno naravo, je pravi raj za našo čebelo, kranjsko sivko. Zato ni čudno, da zdaj tam zelo uspešno čebelarji več kot 50 organiziranih čebelarjev s približno tisoč pridobitnimi panji.

Zgodovina Čebelarskega društva Moravče se je začela pisati leta 1919, ko so se začeli nekateri čebelarji združevati ter drug drugemu posredovati svoje čebelarsko znanje in izkušnje. Kot pričajo zapisi, jih je prav želja po napredku in znanju vodila, da so leta 1946 po prestani vojni vihrli ustanovili samostojno Čebelarsko družino Moravče, v katerega je bilo sprva včlanjenih 12 članov. Prelomno pa je bilo leto 1970, saj je tedaj iz čebelarske družine nastalo Čebelarsko društvo Moravče. Ob tej priložnosti smo razvili tudi svoj prapor, ki je bil takrat menda šele drugi v Sloveniji. Tedaj je bila dejavnost društva na vrhuncu. V okolju grada Tuštanj in tamkajšnjih mogočnih lip ter na razvalinah gradu v Zalogu so začeli pripravljati nepozabne ČEBELARSKE TABORE. S skrbnim pridobivanjem finančnih sredstev se je nekaterim zanesenjakom porodila ideja o ČEBELARSKEM DOMU. Po letu 1980 so kupili zemljišče in se začeli pripravljati na graditev. Dom so gradili do leta 1990, po večini čebelarji sami (narejenih je bilo več kot 3000 delovnih ur). Pomagala so jim posamezna podjetja in ustanove, velikokrat pa so čebelarji segli tudi v lasten žep, da se je zidava lahko nadaljevala.

Leta 1998 smo po sklepu občnega zbora začeli

li dokončno opremljati dom in urejati njegovo okolico.

Svoj novi dom smo skupaj z gosti in povabljenimi čebelarji iz okoliških društev slovesno odprli 24. junija 2000. Dom je skupaj s predsednikom Čebelarskega društva Moravče odprl župan občine Moravče, saj smo prav z občino v zadnjem obdobju zelo uspešno sodelovali.

V domu smo čebelarji dobili prostore za izobraževanje, sestanke in družabna srečanja. To se je potrdilo že ob odprtju, saj smo se v veseli družbi ob pripovedovanju čebelarskih dogodivščin tam zadržali pozno v noč. Veseli nas tudi to, da bodo naši mladi čebelarji, ki obiskujejo čebelarski krožek, imeli dobre možnosti za izobraževanje ob praktičnem prikazu. Ob odprtju našega doma smo podelili društvena priznanja sosednjim čebelarskim društvom in Čebelarski zvezi Slovenije za uspešno sodelovanje, naši najprizadevnejši člani pa so prejeli priznanja in odličja Antona Janše.

Za naše društvo je bilo odprtje čebelarskega doma gotovo zgodovinski dogodek in velika delovna zmaga za vse, ki so kakor koli pripomogli, da so ideje postale resničnost. Ob tej priložnosti, žal, med nami ni bilo številnih naših čebelarjev, ki so še sodelovali pri začetku graditve, zato naj se jim tukaj zahvalimo za njihov prispevek.

Če vas pot vodi skozi Moravško dolino, se oglasite tudi pri moravških čebelarjih.

tajnik: Janez Korošec

DOLENJSKI IN BELOKRANJSKI ČEBELARJI SO VRNILI OBISK ČEBELARJEM IZ ŽELEZNE KAPLE V AVSTRIJI

Janez Mihelič, dipl. univ. biol.

Slovenski čebelarji smo v zadnjem času začeli intenzivneje navezovati stike s čebelarji, predvsem našimi rojaki iz Avstrije. Doslej ni bilo veliko priložnosti, ob katerih bi se srečali čebelarji z obeh strani slovensko-avstrijske meje. Pravo množično srečanje vodstev in članov čebelarskih društev Dolenjske Toplice, Semič, Novo mesto in Grosuplje ter čebelarjev iz Železne Kaple, Velikovca in Celovca pa je bilo v soboto, 27. januarja 2001, v Železni Kapli.

Čebelarji iz omenjenih krajev na avstrijskem Koroškem so se namreč pred nekaj leti spoznali z zdajšnjim podpredsednikom ČZS g. Avgustom Grilom, ki je hkrati

tudi predsednik Čebelarskega društva Dolenjske Toplice. Na njegovo povabilo in ob njegovi pomoči so koroški čebelarji lani obiskali Dolenjske Toplice in Semič, kjer so jih z značilno dolenjsko in belokranjsko gostoljubnostjo sprejeli in pogostili domači čebelarji in previvalci.

Zaradi pristranskega sprejema, ki so ga koroški čebelarji doživeli med dolenjskimi in belokranjskimi čebelarji, so jih povabili, naj jih obiščejo v Železni Kapli. To se je zgodilo v soboto, 27. januarja letos. Organizacijo obiska je prevzel in zelo dobro izpeljal g. Avgust Gril, še prej pa se je o vsem v zvezi z obiskom do podrobnosti

V imenu ČZS je vse udeležence pozdravil njen predsednik g. Lojze Peterle.

dogovoril z gostitelji. Pri organizaciji so mu pomagali, predsednika čebelarških društev Semič in Grosuplje, g. Stane Plut in g. Janez Žnidaršič, ter tajnik ČD Straža Dolenjske Toplice g. Franc Kapš, pa tudi člani omenjenih društev in čebelarji iz Novega mesta. Na pot se je s šestimi avtobusi odpravilo kar dvesto osemdeset potnikov. Po večini so bili čebelarji, pridružili pa so se jim tudi pevci, glasbeniki in igralci, ki so nastopili v veseloiгри Čebelar se ženi.

Čebelarjem so se pridružili tudi predsednik ČZS g. Lojze Peterle in trije župani, in sicer iz Semiča, Grosuplje in Dolenjskih Toplic. Najprej so si udeleženci obiška ogledali stari del Celovca. Po mestu so jih popeljali člani znane koroške družine Smrtnik in mag. Karol Hren član koroškega narodnega sveta, pristojen za meddržavno kulturno izmenjavo pri koroški deželni vladi. Srečanja se je udeležila tudi številna skupina novinarjev in televizijskih snemalcev slovenskega programa ORF in dveh lokalnih televizij iz Slovenije, iz Radia Slovenija pa kot vedno, kadar gre za čebelarje, ga. Ivanka Polanec.

Nato so avtobusi odpeljali proti svojemu cilju, to je proti Železni Kapli. Pred cerkvijo so slovenske čebelarje pričakali predstavniki večine čebelarških organizacij iz Koroške in nekaj domačih čebelarjev, poleg njih pa tudi župan Železne Kaple dr. Peter Haderlapp, predsednik čebelarjev okrožja Velikovec prof. Valentin Blantar, predsednik Čebelarškega društva Železna Kapla Miha

G. Valentin Blantar (v sredini) prejema darila, ki mu jih izročata g. Peterle in g. Gril.

Kuhar v sodelovanju z g. Laknerjem, pa tudi predstavniki deželne vlade. Čebelarje je pozdravil tudi g. župnik Polde Cunder in jim prijazno odstopil prostor za srečanje ter dvorano, v kateri se je srečanje nadaljevalo s kulturnim programom. Takoj po prihodu so slovenski čebelarji na postavljene stojnice postavili kulinarčne dobrote, ki so jih pripravile njihove žene, poleg teh pa še domače belo vino in dolenjski cviček, čebelje pridelke – med, medeno vino in medico – ter seveda domače žganje z medom. Medtem so pritrkovalci v cerkvi domačinom s pritrkavanjem, ki ga na Koroškem ne poznajo, oznanili prihod slovenskih čebelarjev.

Vse navzoče je najprej pozdravil župan Železne Kaple g. Haderlapp. Kot je dejal, se veseli tega srečanja, v prihodnje pa si želi še tesnejšega sodelovanja med čebelarji z obeh strani meje. Za njim je spregovoril predsednik ČZS g. Lojze Peterle. V imenu slovenskih čebelarjev je pozdravil vse čebelarje, čestital organizatorjem za uspešno pripravljeno srečanje ter se zahvalil županu Železne Kaple in čebelarjem za prisrčen sprejem, potem pa je gostiteljem izročil priložnostna darila.

Za njim so spregovorili še župani treh slovenskih občin, ki so se na obisku pridružili čebelarjem. Na koncu je spregovoril še predsednik Koroške čebelarške zveze in se slovenskim čebelarjem zahvalil za tako številčen obisk.

Po nagovorih in obdaritvi so nastopili folklorna skupi-

Predsednik ČD Semič g. Stane Plut izroča darilo predsedniku koroških čebelarjev.

Prihod avtobusov s čebelarji v Železno Kaplo.

Foto: J. Mihelič

na iz Semiča, ki je požela buren aplavz, moški pevski zbor Sv. Štefan iz Semiča, mladinska pritrkovalska skupina pod vodstvom Alojza Roglja iz Semiča in ljudski pevci Zarja iz Rače pri Grosupljem, ki so zapeli nekaj starih pesmi. Poleg njih so se predstavili še priznana skupina pritrkovalcev iz Šmarja-Sap in dva ljudska godca Darko Vidic iz Dolenjskih Toplic ter znani čebelar in ljudski godec Damjan Vidic. Nato so v bližnji dvorani najprej nastopili otroški pevski zbor Društva Kočevarjev staroselcev, katerega predsednik je g. Avgust Gril. Prikazali so izginjajočo kulturo in govorico kočevskih Nemcev, ki jo njihovi potomci zdaj spet oživljajo. Nato so nastopili igralci iz KUD Št. Jurij pri Grosupljem, ki jih zelo dobro vodi g. Jože Marentič, in zaigrali prisrčno veselohro »Čebelar se ženi«, ki so jo zelo lepo sprejeli tudi domačini.

Po predstavi so nas domačini pogostili s kmečkimi dobrotami, ki so jih pripravili na velikih lesenih plad-

njih. Kar prehitro je minilo popoldne s koroškimi čebelarji in morali smo se posloviti. Srečanje je bilo zelo pri- srčno, zato bo vsem udeležencem gotovo še dolgo os- talo v lepem spominu.

Po kulturnem programu je župan Železne Kaple dr. Peter Haderlapp organiziral srečanje z župani občin Ži- tale vasi, Globasnice te Feistritza z županoma iz Semi- ča in Grosupljega. Srečanja so se udeležili tudi pred- stavniki koroškega gospodarstva in politike.

Na srečanju so bile predstavljene možnosti sodelo- vanja med občinami iz Slovenije in Koroške na področ- jih turizma, gospodarstva in kulture. V nadaljevanju so se dogovarjali tudi o možnostih pobratenja med obči- nami ter sklenili, da bodo v prihodnje vzdrževali redne medsebojne stike. Srečanje v Železni Kapli je bilo me- dijsko zelo odmevno, saj so o srečanju poročale kar štiri TV in osem radijskih postaj.

TURISTIČNA AGENCIJA ARI TOURS VABI NA ZANIMIVO POTOVANJE NA ČEBELARSKI KONGRES APIMONDIE V JUŽNO AFRIKO

Vse čebelarje obveščamo, da smo v naši potovalni agenciji pripravili zelo zanimiv in ugoden program obiska in ogleda Južne Afrike in čebelarskega kongresa v Durbanu konec oktobra 2001. Vse intere- sente prosimo, naj nas pokličejo na tel. številko 02 - 229 83 60 ali 02 - 252 16 19, tako da vam bomo lahko poslali program in pogoje potovanja, vključno s ceno.

Program potovanja boste lahko dobili tudi 3. marca v Celju.

Ari Tours - Ciril Arih

PETI AMBROŽEV PLES

JUBILEJNI PLES V NOVEM OKOLJU

Za naslov kraljice je potrebno znanje (in sreča), za naslov čebelarja leta pa ostro oko (in sreča)

Marjan Papež

December je mesec, ko čebelarji pri čebelah nima- mo tako rekoč nobenega dela. Ukvarjamo se predvsem s prodajo zlahtnega pridelka, čas pa porabimo tudi za druženje. Pri tem ima pomembno mesto Ambrožev ples, imenovan po sv. Ambrožu, zavetniku čebelarjev in svečarjev. Na petem plesu, ki sta ga organizirala Slo-

vensko akademsko čebelarsko društvo (SAČD) in Me- dobčinska čebelarska zveza Maribor, smo se čebelarji tokrat za razliko od prejšnjih štirih srečanj v Ljubljani, srečali na Štajerskem, v elitnem okolju hotela Haba- kuk pod Pohorjem. Čeprav bi bila v idiličnem okolju do- brodošla tudi kaka snežinka, smo tudi brez bele odeje preživeli prijeten večer. Največ zaslug za čebelarsko druženje pod obronki Pohorja ima na novo izvoljeni pod- predsednik Čebelarske zveze Slovenije, Mariborčan Vla- do Pušnik, ki se tudi sicer z veliko predanostjo posve- ča čebelarstvu. Še posebej je pomemben njegov orga- nizacijski prispevek k dograditvi čebelarskega centra na Brdu pri Lukovici.

Ker smo se letos za Ambrožev ples odpravili v šta- jersko prestolnico, smo se iz Ljubljane napotili kar z avtobusom. Ta je z ljubljanskega Kongresnega trga od- peljal z majhnim številom potnikov, vendar se je avto- bus po postankih na Lukovici, pod Trojanami in v Žal- cu toliko napolnil, da je bilo potovanje še vedno udob- no. Za grla pa so poskrbeli tisti, ki stvari ne prepušča- jo naključju.

Na plesu se nas je zbralo približno 80 čebelarjev in naših prijateljev. Že po tradiciji in protokolu sta nas na- govorila predsednik SAČD dr. Janez Poklukar in mari- borski čebelarski zanesenjak Vlado Pušnik. Sledil je

Poleg znanih čebelarjev se je plesa udeležil tudi pred- sednik komisije državnega zbora za kmetijstvo, goz- darstvo in prehrano Janez Kramberger.

prijeten večer ob izbrani hrani, ki je zaradi elegantne protokolarne strežbe še posebej teknila. Usklajenost celotne ekipe nas je vedro znova presenečala in stopnjevala naše gurmanske in druge užitke. Piko na i sta večeru dodala pianist in violinist, ki sta z ubranimi notami skrbela za dobro podlago.

Kot vsako leto doslej smo na večeru izbirali čebelarstvo kraljico in čebelarja leta 2000. Za kraljico so morale tekmovalke pokazati teoretično znanje iz čebelarstva, Zamotana vprašanja, ki so dala misliti tudi moškim spremljevalcem, so hitro selekcionirala tekmovalke. Po pregledu rezultatov se je izkazalo, da je šlo reševanje (in pri kakšnem odgovoru verjetno tudi uganje) najbolje od rok in iz glave Mileni Slanič. Cenjen naziv čebelarke kraljice je tako osvojila Milena Slanič iz Čebelarkega društva Lovrenc na Pohorju, ki slovi po tem, da se v zadnjih letih udeležuje večine strokovnih čebelarških predavanj. Njena zmaga zato ne pre-

seneča, tisto o uganju pa je veljalo za nekatere druge tekmovalke.

Za čebelarja leta pa je bil tudi tokrat potreben dober občutek za številke, saj je bilo treba ugotoviti število varoj v stekleni posodi. Komisija, ki jo je vodila mag. Malči Božnar, je pred začetkom ugotavljanja števila večkrat pretresla del varoj iz ene steklene posode v drugo in potem smo začeli ugotavljati, koliko teh zajedavcev je v resnici v njej. Iz stav smo razbrali, da so se ocene gibale od 300 do 2000. Na koncu je bil pravemu številu (ki ga je po končanih stavih po naporu šteti ugotovila komisija) najbližje kar predsednik SACD dr. Janez Poklukar. Ni kaj, ve se, kdo od čebelarjev največ brska po podnicah in kdo ima največ prakse.

Ob pianistu in violinistu, ki sta skrbela za prijetno razpoloženje ob večerji, so za plesni del večera poskrbeli fantje iz ansambla Kristal iz Rogaške Slatine.

IZOBRAŽEVANJE ČEBELARJEV

Anton Rozman

Z osamosvojitvijo Slovenije so se spremembe zgodile tudi v Čebelarški zvezi Slovenije. Po obćnem zboru Čebelarke zveze Slovenije leta 1992 so bili na prvi seji UO ČZS poleg novega predsednika izvoljeni tudi člani komisije za izobraževanje. Komisija se je redno sestajala in pripravila okvirni učni program za izobraževanja čebelarjev za poklic čebelarja. Pri delu smo naleteli na težave pri pripravi učnega programa, ker nismo imeli šifre dejavnosti in nomenklature za čebelarstvo, po kateri bi lahko pripravili učni program, ki bi ga sprejelo Ministrstvo za šolstvo in šport oziroma Strokovni svet RS za šolstvo. Začeti smo morali žal popolnoma od začetka. Tako smo ob sodelovanju podjetja T.EDUCO.k.d. Grebenšek iz Velenja popravili okvirni izobraževalni program za poklic čebelar/čebelarka, ki odgovarja poklicnemu izobraževanju odraslih oseb, ter prejeli odgovor, da so čebelarstvo vpisali v dejavnost rejci/rejke malih živali 06, v nomenklaturu čebelar/čebelarka 6129.02. Prav v tem je vzrok, da čebelarstva ni v obrtniškem seznamu poklicev, kot so lovci in ribiči, in da izobraževanje čebelarjev ni financirano iz državnega proračuna.

Pri izbiri učnih kadrov smo se spet znašli pred vprašanjem, kdo lahko v programu za poklic čebelar/čebelarka sploh poučuje. Končno smo sklenili, da je to lahko samo čebelarški mojster. Teh v Sloveniji tedaj ni bilo, starejši čebelarji s takšno diplomu so vsi že pokojni, čebelarški strokovnjaki pa so bili brez ustrezne diplome čebelarkega mojstra. Po razpravi med člani komisije je ta sklenila za sodelovanje zaprositi direktorja čebelarke šole v Gradcu v Avstriji inž. Josefa Ulza. V pogovoru z njim smo se dogovorili za šolanje prve skupine 24 kandidatov za čebelarke mojstre na čebelarški šoli v Gradcu. Po dogovoru jih je v nemščini poučeval inž. Ulz, ki je tudi sam izšolan čebelarški mojster, splošne predmete pa naši predavatelji. Praktično delo s praktičnim prikazom zdravljenja čebel je bilo izvedeno v Avstriji. Vsekakor velja pohvaliti naše kandidate, ki so se vestno udeleževali vseh predavanj in se izkazali tudi pri praktičnem delu, tako da so svoje šolanje uspešno končali v predvidenem roku. Decembra leta 1998 so vsi kandidati tudi uspešno opravili izpite in

prejeli diplomu za poklic čebelarški mojster, med njimi pa je tudi ena čebelarška mojstrica. Lani jeseni je bil končan tudi postopek za pridobitev nostrifikacije. Tako je Ministrstvo za šolstvo in šport oz. tedanji minister Lovro Šturm izdal odločbo, na podlagi katere so avstrijske čebelarke diplome pravno veljavne za opravljanje poklica čebelarški mojster tudi v Sloveniji, ker pri nas še nimamo čebelarke šole za poklic čebelarja. Tako smo po dolgem času ob pomoči avstrijske čebelarke šole dobili slovenske čebelarke mojstre, ki bodo poučevali čebelarje za poklic čebelar/čebelarka. Pot je bila dolga in težavna. Polnih osem let smo se ukvarjali s problemi, preden nam je uspelo prebiti led, ki je kar 230 let onemogočal uvedbo čebelarke šole v Ljubljani. Zdaj že pripravljamo vse potrebno za izobraževanje za poklic čebelar/čebelarka. Šolanje bo potekalo v obliki seminarjev. Teoretični del bo potekal pozimi, praktični del pa bo potekal poleti ob vikendih. Pri tem delu se nam je pridružil uslužbenec CPI iz Ljubljane g. Brane Boršnik, sicer tudi dolgoletni čebelar s 30 panji. Učne programe je posredoval v postopek za potrditev kataloga znanj, ki ga je pripravila ga. Marentič. Na pobudo Čebelarke zveze Slovenije in na podlagi vloge, naslovljene na Strokovni svet RS za šolstvo in na Ministrstvo za šolstvo in šport, ga. Marentič vodi tudi postopek za pridobitev soglasja omenjenega strokovnega sveta. V teh dneh smo prejeli potrditev našega kataloga znanj in pravil o delovanju čebelarke šole pri ČZS v sodelovanju s Kmetijsko-gozdarsko zbornico Slovenije. Po zgraditvi Čebelarkega centra Slovenije na Lukovici bo v tem objektu začela delovati tudi čebelarška šola. Pogoj za izvajanje učnega programa na čebelarški šoli bo naziv čebelarški mojster. V Sloveniji so zdaj trije čebelarški mojstri, ki želijo opravljati tudi to delo. Šolanje čebelarških mojstrov in poklicnih čebelarjev bo v prihodnje odvisno od števila prijavljenih na razpis, ki ga bo ČZS jeseni objavila v Slovenskem čebelarju.

Šolanje za čebelarke mojstre je po potrebi predvideno tudi na kmetijskih šolah na Rakičanu, v Mariboru, Sentjurju pri Celju, Novem mestu, Ljubljani in še kje. Potekalo bo ob vikendih, kandidate pa bodo pou-

čevali čebelarji mojstri. Natančen opis izvedbe učnega programa bodo dobili prijavljeni kandidati za poklic čebelarja. Na komisiji se moramo pogovoriti še o tem, kako doseči uzakonitev statusa čebelarja, da bo imel pravno veljavo v slovenskem prostoru.

Tako se je izkazalo, da so tudi različne pripombe, naslovljene na komisijo za izobraževanje, češ da ne dela dovolj učinkovito, neutemeljene. Naša komisija je namreč imela in še ima obilo dela s potrditvijo učnega

programa za čebelarje mojstre, in dokler od pristojnih oblasti nismo dobili potrditve o ustreznosti učnega programa, o tem ni imelo smisla pisati.

Vse je odvisno od republiških komisij in Ministrstva za šolstvo in šport, prav tako pa tudi od Ministrstva za kmetijstvo in Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije. Izobraževanje čebelarjev in financiranje le-tega iz državnega proračuna moramo urediti pred vstopom v Evropsko unijo, to pa je tudi ena od njenih zahtev.

ČEBELARJI! PRIPRAVILI SMO VAM INVERTNE POGAČE. Mešanica fruktoze in glukoze z vsebnostjo 95% suhe snovi. Po sestavi so najbolj podobne medu, ter mikrobiološko neoporečne. **Meľjemo sladkor, kuhamo voščine, izdelujemo satnike!** Cardem d.o.o. Na Produ 38, 2391 PREVALJE, ☎ 02 8217 301, faks 02 8217 300.

PRODAM zaklade za 10 S AŽ panje – izdelava po načrtu »Peterka«, ☎ 01 723 70 59, 041 723 122.

PRODAM dobro ohranjeno centrifugo na 4 S, ☎ 01 524 36 26.

PRODAM 20 čebeljih družin v AŽ panjih ali brez, ☎ 041 617 052.

PRODAM več čebeljih družin, panjev in prevoznih čebelnjak, ☎ 01 528 26 16, 041 853 412.

PRODAM mlin za mletje sladkorja kapacitete 30 kg/ura, ☎ 031 286 861.

PRODAM 50 zdravih in močnih čebeljih družin na AŽ satju z maticami 2000 po 6–12 tisoč SIT/družina, ☎ 07 496 83 30.

PRODAM – v aprilu – 10 čebeljih družin na AŽ satju z maticami odbranih družin letnik 2000, cena po dogovoru, ☎ 01 831 33 37.

ZARADI starosti prodam 15 AŽ 9 S z zdravimi čebelami po ugodni ceni, ☎ 04 594 52 05.

PRODAM obnovljen kamion – prevoznik čebelnjak – z 52 AŽ panji s čebelami in nekaj prašilčkovi, ☎ 05 301 11 39.

PRODAM čebelje družine na 10 AŽ satih z mladimi maticami, ☎ 01 242 771, 041 886 124.

PRODAM 4 čebelje družine 5 S in 4 10 S, ☎ 04 25 11 364.

PRODAM kontejner z 72 AŽ naseljenimi panji ali brez, ☎ 04 235 62 35.

KUPIM rabljeno krožno žago za izdelovanje panjev za simbolično odkupnino ali zamenjavo, ☎ 01 367 11 92, 01 362 31 53.

PRODAM 20 naseljenih fararjevih panjev in nekaj čebeljih družin na AŽ satju, ☎ 03 577 81 48.

PRODAM 30 čebeljih družin na 10 AŽ satih ter večjo količino AŽ satnikov – vrtanih, ☎ 02 546 15 12.

VABILO K SODELOVANJU PRI APIMONDII 2003

V okviru slovenskega organizacijskega odbora za pripravo svetovnega čebelarskega kongresa v Ljubljani konec avgusta 2003 deluje več pododborov, med njimi tudi odbor za finance, ki ga vodi tajnik ČZS g. Milan Runtas. Za zdaj sicer ni veliko dela, ko pa se bo začel pretok denarja, tajnik vseh nalog ne bo zmogel sam in bo nujno potreboval pomoč. Že zdaj prosimo čebelarje, ki se spoznajo na finance in na računovodske posle, ki so morda v pokoju in bi želeli pomagati pri čim boljši izvedbi kongresa, naj se oglasijo v našem tajništvu, da se pogovorimo.

Predsednik organizacijskega odbora Franc Šivic

SKLEPI IN UGOTOVITVE SEJE KOMISIJE ZA BLAGOVNO ZNAMKO »SLOVENSKI MED KONTROLIRANE KAKOVOSTI«

Čebelarji bodo kmalu lahko začeli uporabljati novo blagovno znamko za slovenski med

Seje komisije, ki je bila 23. januarja 2001, so se udeležili Milan Meglič, predsednik komisije, in člani Avgust Sinic, Ivan Videčnik, Franc Grajzar, Avgust Gril, Vladimir Jenček, Renato Starc, Bogdan Plesničar, Mirko Pavlin, Jože Šnajder, Martin Čuš, kot vabljeni pa podpredsednik ČZS Vlado Pušnik, dr. Janez Poklukar, dr. Anamarija Plestenjak, mag. Malči Božnar, Janez Mihelič in Milan Runtas, g. Kleidienst pa se je opravičil. Brez pripomb na predlog predsedujočega Milana Megliča sprejeli predlagani dnevni red:

1. Informacija o registraciji kolektivne blagovne znamke (v nadaljevanju KBZ).

2. Informacija o razpisu za geografsko oznako medu.

3. Stališče komisije za KBZ do kočevskega projekta regionalne zaščite.

4. Sklep UO ČZS o subvencioniranju nakupa merilnih instrumentov.

5. Obravnava pravilnika, pogodb, obrazcev in navodil za izvajanje KBZ.

6. Izbira kontrolnega laboratorija.

7. Osnutek reklamne zloženke.

8. Priprava dokumentov za preostale čebelje pridelke.

9. Razno.

Najprej je predsednik komisije g. Meglič navzoče obvestil, da je Čebelarska zveza Slovenije 16. novembra 2000 od Urada RS za intelektualno lastnino prejela

sklep očasni registraciji kolektivne blagovne znamke (KBZ) »Slovenski med« (fotokopijo odločbe so navzoči prejeli skupaj z vabilom). Prek javnega razpisa za pripravo dokumentov za geografsko zaščito slovenskega medu smo od Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano za leto 2000 prejeli 1.500.000 tolarjev namenskih sredstev.

V zvezi s **tretjo točko** dnevnega reda sta g. Meglič in g. Gril navzoče seznanila s projektom regijske zaščite kočevskega medu. V razpravi o združljivosti in soodvisnosti tega projekta od KBZ slovenskih medov je bilo podanih precej različnih stališč, večina pa je menila, da se blagovna znamka in geografska oznaka dopolnjujeta. Po razpravi so navzoči oblikovali naslednje **sklepe**:

a) Da bi znižali stroške nadzora pridelave medu na terenu, bi se morali sestati vodstvi ČZS ter Društva za zaščito geografskega izvora in promocijo kočevskega medu ter uskladiti pokrivanje terena. Prelepk o kolektivno blagovno znamko (KBZ) lahko v okviru kočevskega projekta uporabljajo čebelarji, ki so prek svojih društev včlanjeni v Čebelarstvo zvezo Slovenije (ČZS), kot to določa pravilnik o KBZ.

b) Navzoči so se strinjali, da predavateljska ekipa, ki je usposabljal preglednike medu v sistemu KBZ, lahko usposablja tudi kočevske čebelarje na njihove stroške po učnem programu, ki ga je pripravila Biotehniška fakulteta v sodelovanju s komisijo ČZS za blagovno znamko (gradivo za izobraževanje čebelarjev so snovalci zaščite kočevskega medu že tako uporabili v svojem elabratu);

c) Glede na to, da vedno več društev in regij pripravljajo zaščito svojih geografskih različic medu, od Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano zahtevamo mnenje o smotnosti nadaljevanja začete postopka ČZS za enotno geografsko zaščito slovenskega medu.

V zvezi s **četrto točko** dnevnega reda je tajnik ČZS Milan Runtas navzoče obvestil o sklepu 2. pisne seje UO, s katerim je le-ta odobril 50 odstotkov (48.000 SIT) regresa tistim ČD, ki bodo kupila merilne instrumente za med in naročila tiskanje 150.000 prelepke za KBZ. Določil je tudi, da je prodajna **cena prelepke za KBZ 7 SIT** ter naročil izdelavo in nakup dodatnih PVC doz za konduktometre in za vzorce medu. Dobavitelj je od naročenih 35 merilnih garnitur poslal le 9, te pa smo skupaj s tistimi iz zaloge poslali na umerjanje na Biotehniško fakulteto. Društva so do zdaj plačala 28 kompletov merilnih naprav, plačnikom pa jih bomo pošiljali na podlagi datuma vplačila.

V peti točki dnevnega reda so predsednik komisije g. Meglič ter člana ožje delovne skupine g. Šnajder in g. Gražar predstavili delo skupine, ki je pripravljala obrazce, pogodbe in navodila k uresničevanju pravilnika o KBZ (navzoči so jih prejeli z vabilom). G. Šnajder je pojasnil, da so v predlogu splošnega navodila podrobneje opisane tudi »veterinarsko-sanitarne« naloge pooblaščenega preglednika medu, saj želimo to predložiti tudi VURS, da bi le-ta del pooblastil prenesel nanje.

Po daljši razpravi so k vsakemu dokumentu **sprejeli naslednje dopolnitve ali popravke**, ki jih je treba vnesti v navodila:

– 12. člen pravilnika naj UO dopolni z besedilom »na območju celotne Slovenije, praviloma pa«, v 36. členu zamenjamo besedo »invertaze« z besedo »diastaze«, v 37. členu pa z »in uporabo«;

– osnutek pogodbe za polnilnice in trgovce z medom

dopolni delovna skupina v sestavi g. Meglič, ga. Božnar, g. Šnajder in g. Pušnik, preostali dve pogodbi sta v redu;

– v splošno navodilo je treba napisati, da morajo čebelarji zaradi sledljivosti v sistemu KBZ voditi dnevnik zdravljenja in drugih opravil v čebelnjaku, da morajo upoštevati navodila veterinarjev, društvom pa je treba svetovati, da tako rekoč vsa opravila v sistemu KBZ prenesejo na pooblaščenega preglednika medu.

Navzoči so s sedmimi glasovi »za« **izbrali obrazec 2a in sklenili**, da obrazce in navodila natisnemo v količini, ki bo zadostovala za izvedbo 500 do 1000 terenskih analiz medu. Ni pa se jim uspelo dogovoriti za enoten način obračunavanja storitev čebelarskega preglednika, zato v navodilu to prepuščajo čebelarskim društvom in zvezam.

Ker ČZS ni prejela nobene celotne ponudbe laboratorijev, so se dogovorili (**točka 6**), da bo delovna skupina komisije za KBZ (glej 5. točko DR) sama izbrala pooblaščen laboratorij, ko bosta BF in KIS dopolnila svoji ponudbi s ceno za pregled vzorca na aktivnost diastaze, pa bo UO tudi sam predlagal podpis pogodbe z njim.

O pripravi osnutka za reklamno zloženko o medu s KBZ je poročal g. Meglič. **Navzoči so mu naložili**, naj skuša najpozneje do 3. marca 2001 s sodelavci natisniti zloženko v 100.000 izvodih formata A4 in jo v okviru celostne predstavitve KBZ razdeliti obiskovalcem celjskega posveta.

Zaradi pomanjkanja časa razprave o **osmi točki** dnevnega reda ni bilo. Ob tem pa je predsednik komisije na kratko povedal, da bo ožja delovna skupina za pripravo KBZ za med nadaljevala pripravo navodil za higiensko in zdravstveno neoporečno pridelavo drugih čebeljih pridelkov.

V predzadnji, **deveti točki** sta predsednik komisije in dr. Plestenjakova predstavila potek raziskovalne naloge »Karakterizacija tipičnih slovenskih medov«, ki jo v letih 2000–2002 financira ČZS. G. Meglič je menil, da bi moral projekt poleg sortnih medov vključiti tudi mešane medove, dr. Plestenjakova pa je opozorila, da je bilo v začetku nekaj težav s pridobivanjem vzorcev medu na terenu, zato bi bilo prav, da bi pri zbiranju le-teh sodelovalo čim več čebelarjev.

Na predlog g. Pušnika so navzoči **sklenili**, da informacijo o KBZ in splošno navodilo o uvajanju KBZ objavijo v Zborniku referatov s posveta Celje 2001, da komisija čim prej pripravi celosten projekt predstavitve (tiskani in elektronski mediji, predavanja, letaki, plakati itd.) in nadaljnjih aktivnosti za oživitve sistema nove KBZ v letu 2001 in prihodnjih letih s finančno konstrukcijo. Ob uveljavitvi KBZ lahko pričakujemo tudi zunanjo finančno podporo, je menil g. Pušnik, potem pa se bo moral sistem finančno vzdrževati sam.

Nekatera društva prosijo ČZS, naj na svoje stroške organizira predavanja o KBZ. Navzoči so **sklenili**, da bo predavateljska ekipa (dr. Plestenjakova, mag. Božnarjeva in g. Meglič) predavala o tej temi na štirih do šestih regijskih seminarjih, ki jih bodo za čebelarje iz posameznih regije organizirale zveze ali društva. Kmetijski inštitut Slovenije in Biotehniška fakulteta sta na vprašanje Čebelarske zveze Slovenije o kakovosti »škržatovega« medu, pisno odgovorila, da analize kakovosti tega medu še niso končane, zato o tem za zdaj še ne morejo dati strokovnih mnenj.

Milan Runtas in Janez Mihelič

Medex

Vse lepe zgodbe iz čebeljega panja

govorkar Lj. Jutušpiling

La devetimi planeti
se obkrožena s soncem in mesecem vrtila Zemlja.

Na enem najlepših predelov, ob morju in med visokimi gorami, leži deželica, kjer od pamtveka za zdravje skrbijo čebele. Marljivosti in pridnosti so se prebivalci naučili od teh dobrih živalic. Iz panjev, iz satorjva priteka skrbno zbrano zdravje, ki mu rečejo med. Vse skrivnosti dobrega počutja so skrite v njem. Varije pred boleznimi, krepi telo in bistri duha. V celem stvarstvu nismo našli tako čudodelnega zdravila, kot v tem zlatorumenem darilu narave.

Vsi cvetovi se leskečejo v naši dobri volji.

To povest bomo ponesli daleč

PROAPIN - PROPOLIS

v tabletkah, kapljicah in razpršilu je naravni čebelji pridelek iz rastlinskih smol in čebeljih žlez. Deluje antibakterijsko, preprečuje in zdravi vnetja v ustni votlini, celi manjše odrgnine.

APIKOMPLEKS

je matični mleček in naravni multivitaminski izdelek, ki harmonično deluje po vsem telesu in bistri duha.

APISIRUP

lajša težave z dihalni in je učinkovit pri kašlju.

medex
international, d.d.
ljubljana, slovenija

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA

Točilo 4S-RSF
42.700 SIT
57.000 SIT

Vabimo vas na naš razstavni prostor na čebelarški prodajni razstavi v Celju 3. marca 2001, kjer vam bomo ponudili nekaj izdelkov po nižjih AKCIJSKIH CENAH. AKCIJSKE CENE veljajo na razstavi v Celju in v naši trgovini do 10. marca 2001.

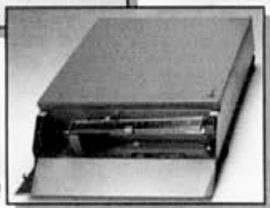
Stojalo za odkrivanje
8.000 SIT
7.700 SIT

Delovni čas trgovine:
od ponedeljka do petka
od 8.00 do 12.00
in od 15.00 do 18.00
ob sobotah
od 9.00 do 12.00

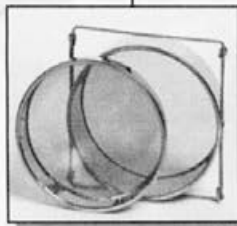
NAROČENO BLAGO
VAM LAHKO
ODPOŠLJEMO
S PAKETNO POŠTO

Posoda za med 50 kg
11.100 SIT
9.500 SIT

Tehlnica 100 kg
34.000 SIT
33.900 SIT

Cedilo za med
6.300 SIT
5.350 SIT

LOGAR TRADE, čebelarstvo, proizvodnja in trgovina, d.o.o.
Zupanova 1, SI - 4208 Šenčur; tel.: 04 25 19 410, faks: 04 25 19 415
e-pošta: logar-trade@siol.net, internet: www.logar-trade.si

V spomin

FRANCE GRADIŠAR (1905–2000)

V minulemu letu se je mirno, vendar ne brez sledi, umaknil v večnost France Gradišar. Rojen je bil leta 1905 v Velikih Laščah. V lokalnem listu Rešeto je upokojena profesorica Tanja Debeljak zapisala v njegov spomin: »Odšel je preprost in skromen,

a po duši zelo bogat človek. Na pogled krhek, v resnici pa izredno žilav, notranje bogat in pokončen. Del naše preteklosti, preteklosti, katere živi pričevalec je bil. Najstarejši. Delaven, vztrajen, iznajdljiv, pronicljivega duha, požrtvovalen, moder in pogumen narodnjak, človeško razumevač, skrben in ljubeč mož in oče. Do konca predan svojima dvema »ljubeznima« – čebelarju in zgodovini. Zapustil je bogat arhiv; zadnja leta ga je močno skrbelo, komu naj ga zaupa, da bi se ohranilo, kar je iztrgal pozabi.

Pri delu s čebelarji in delu v Čebelarstvu Ribnica je bil pravi zanesenjak. Njegove roke pa so tudi nešteto krat poprijele za pisalo in zapisale svoje čebelarjeve izkušnje in posamezne dele naše zgodovine. Poznali smo ga kot človeka, ki se je razdal ljudem. Kot človeka, ki je čutil njihovo stisko in če je bila le-ta fizična bolečina, jo je skušal ublažiti, celo z lastnorodno pripravljeno pripravo iz čebeljih pridelkov.

Prejel je odličja Antona Janše I., II. in III. stopnje, bil pa je tudi častni član Čebelarstva Ribnica in Sevnica.

Njegovo čebelarjenje je segalo v leto 1933; sklep njegovega bogatega čebelarjenja pa je pomenil dan, ko je dvema učencema čebelarstva krožka v Ribnici podaril svoji poslednji družini. Tisti dan, ki ga dokazuje objavljena fotografija, je bil za pokojnega Gradišarja pričakovano, a vendarle težak.

Pronicljivega duha, kot je bil, je nekaj tednov potem, ko je med zbranimi čebelarji praznoval svoj devetdeseti rojstni dan, čebelarstvu poslal 60.000 tolarjev za svojo sedmino, v pismu pa je dodal, naj morebiti neporabljene tolarje namenijo za strokovno delo mladih vzrejevalcev matic.

»S spoštovanjem se ga bomo spominjali vsi, ki nam je izkazoval svoje zaupanje, prijateljsko naklonjenost in z nami v mislih potoval po preteklosti in sedanjosti. Bogati so bili pogovori z njim, polni spoznanj in izkušenj, v katerih ostaja z nami.«

Ribniški čebelarji smo ponosni, ker smo prijateljevali z njim in z njim preživljali medena in sušna leta našega čebelarjenja.

Opravičilo!

Čebelar France Gradišar je umrl 23. januarja 2000. Zapletene okoliščine so nam preprečile, da bi pravočasno zapisali prispevek v njegov spomin. Vsi odgovorni se za to opravičujemo sorodnikom, njegovim prijateljem in znanem. Hvala.

Društvo ljubiteljev čebel – APIS RIBNICA

CIRIL BERLOT

Nekaj dni pred 80. rojstnim dnem nas je zapustil naš dolgoletni član Ciril Berlot. Rodil se je leta 1920 na Primorskem in tam odrasčal v času, ko je fašistična Italija najhujše zatirala slovensko besedo. Preživel je najhujše vojne grozote, tedaj pa je tudi izgubil dva brata. Po vojni si je ustvaril družino in nov dom v Mariboru.

Pred 30 leti je postal član ČD Maribor – Tabor in bil njegov zvest član vse do smrti. Bil je velik ljubitelj narave in tudi čebel. Med svojim dolgoletnim članstvom si je prizadeval predvsem za dobre medsebojne odnose v društvu, zato je bil spoštovan tovariš in čebelar. Njegova nenadna smrt je hudo prizadela člane društva. Od njega smo se poslovili na mariborskem pokopališču decembra 2000.

ČD Maribor-Tabor – Stanko Maver

LEOPOLD DOLINAR

V petinšestdesetem letu starosti je po hudi bolezni prenehalo biti plemenito srce našega člana Poldeta Dolinara. Od njega smo se poslovili 20. decembra 2000 na zagorskem pokopališču. Svoje prve čebele je dobil od našega znanega čebelarja prof. Franca Gune. Njegove čebele so domovale v čebelnjaku na idiličnem kraju, v bližini Podkuma. Čebelaril je z osmimi družinami. Ko se je upokojil, je svoj prosti čas preživljal v naravi s čebelarji, ki jih je negoval z vso ljubeznijo.

Kot lovec pa je skrbel tudi za divjad, ki je v njegovem okolišu ni manjkalo. Polde je bil zelo družaben in se je vedno rad udeleževal različnih srečanj in predavanj v našem društvu. Spominjali se ga bomo kot dobrega prijatelja, ki je za vsakogar našel prijazno besedo in dober nasvet. Verjetno ga bodo pogrešale tudi njegove čebele.

ČD Zagorje ob Savi

IVAN HROVATIN

Lani je smrt med člani Čebelarstva Logatec spet terjala svoj davek, saj se je od nas za vedno poslovil Ivan Hrovatin iz Laz. Rojen je bil leta 1913. Čebelariti je začel leta 1947 in je do smrti oskrboval 30 čebeljih družin. Na svoji kmetiji je kmetoval in čebelaril. Ljubezen do čebel in njihovih življenjskih skrivnosti je prenesel tudi na svojo hčer in jo navdušil za čebelarstvo, tako da so čebele dobile novo oskrbnico. Za svoje nesebično delo in zasluge v čebelarstvu je prejel odličja Antona Janše III. stopnje.

ČD Logatec

**APIS M & D d.o.o.
MARKO DEBEVEC**

**ČUŽA 7
1360 VRHNIKA
tel., faks: (01) 755 12 82**

Odprto: ob delavnikih od 9.–12. in od 16.–18. ure, ob sobotah od 9.–12. ure

PREDELAVA VOSKA V SATNICE PO UGODNIH CENAH

KUHA VOŠČIN IN TAKOJŠNJA MENJAVA VOŠČIN ZA SATNICE

PREVZEM VOŠČIN SAMO V PROZORNIH PLASTIČNIH VREČAH DO 31. MARCA 2001

- IZDELUJEMO POLNOVREDNE BELJAKOVINSKE POGAČE ZA KRMLJENJE ČEBEL,
PO ŽELJI Z DODATKOM TERAPEVTSKIH SREDSTEV
- APNENOGEL · NOSEMAGEL · STIMULANS · VAROGEL
- NA DEBELO IN DROBNO PRODAJAMO VSO ČEBELARSKO OPREMO

NAROČENO BLAGO POŠILJEMO TUDI PO HITRI PAKETNI POŠTI

- Vse čebelarje in čebelarska društva obveščamo, da izdelujemo hladno valjane, nelomljive satnice vseh velikosti. Vosek steriliziramo v oljnih sterilizatorjih pri 125 °C.
- Vosek odkupujemo po 600 do 700 SIT za kilogram.

PRIZNANO VZREJEVALIŠČE MATIC – ČEBELARSTVO DEBEVEC, APIS M & D d.o.o., VRHNIKA

Sprejemamo prednaročila za kakovostne, izbrane in označene matice kranjske pasme. Konec maja in junija lahko pri nas dobite čebelje družine na petih in sedmih satih.

AKCIJSKA PRODAJA OD 5. 3. DO 10. 3.

Za naslednje izdelke in storitve:

ČEBELJA POGAČA,
vakuumsko pakirana,
v kartonih po 10 kosov
ŽE ZA 230 SIT/kg

SATNIKI (Satni okvirji)
AŽ – VRTAN, LEPLJEN,
ZBIT – SAMO 118 SIT
LR – SAMO 118 SIT
LR2/3 – SAMO 110 SIT

**PREKUHAVA STARIH
VOŠČIN – SAMO 115 SIT/kg**

**PREDELAVA VOSKA V SATNICE
SAMO 200 SIT/kg**

– **NOVO!** –

PRVA POTUJOČA ČEBELARSKA TRGOVINA V SLOVENIJI

POZIMI IN SPOMLADI, KO ČEBELARSKA DRUŠTVA SKLIČUJEJO OBČNE ZBORE,
ORGANIZIRAMO STROKOVNA PREDAVANJA IN NAKUP ČEBELARSKE OPREME
V POTUJOČI ČEBELARSKI TRGOVINI.

- IZDELUJEM** AŽ panje 10 S, prašilčke 5 in 7 S ter okvirje za satnice, ☎ 03 584 51 06, 041 793 579.
- PRODAM** čebelarje družine na 10 AŽ S v aprilu, ☎ 041 358 910.
- PRODAM** 20 čebelarjev družin na AŽ 10 S ali skupaj s panji ter 40 kg posodo za med, ☎ 04 595 73 28 – zvečer.
- PRODAM** čebelarje družina na 5, 7 in 10 AŽ s – zaradi alergije, ☎ 01 423 40 02.
- PRODAM** atestirano prikolico za prevoz 12 čebelarjev družin, ☎ 02 587 19 63.
- PRODAM** več čebelarjev družin na 7 ali 9 S in nerjaveče točilo za 8 S (Logar), ☎ 01 787 58 93, 041 619 961.
- PRODAM** čebelarje družine na 7 in 10 S s panji ali brez in cvetlični, gozdni ter akacijev med, ☎ 01 528 49 60, 041 414 355.
- PRODAM** naseljen čebelnjak v Kamniku, 18 10 S z osmukalci ter 5 in 6 S AŽ s pripadajočo opremo, ☎ 01 831 37 93.
- PRODAM** več čebelarjev družin na 9 in 10 S ter matice domače vzreje leto 2000, ☎ 01 636 13 94.
- PRODAM** 4 S točilo na električni pogon, ☎ 04 252 25 69.
- PRODAM** 120 novih osmukačev za cvetni prah za AŽ panje, ☎ 02 548 11 93, 041 661 576.
- PRODAM** 44 čebelarjev družin v 10 S AŽ panjih in atestirano prikolico za prevoz 16 10 S AŽ ter 4 AŽ 9 S, ☎ 02 581 16 60.
- PRODAM** 60 močnih, zdravih čebelarjev družin, starejše panje in podarim prevozni čebelnjak TAM 5000, ☎ 05 364 63 33.
- PRODAM** več čebelarjev družin na AŽ satju, ☎ 04 252 32 99, 050 649 479.
- PRODAM** – v aprilu – več čebelarjev družin na 10 AŽ S s panji ali brez, ☎ 07 307 54 16 – zvečer.
- PRODAM** več zdravih, pregledanih, močnih čebelarjev družin na 9 AŽ S, ☎ 04 510 93 93.
- PRODAM** čebele na 4 in 5 AŽ S ter prešo za izdelavo satnic in večji sončni topilnik, ☎ 03 579 31 47.
- PRODAM** več čebelarjev družin na 7 in 10 AŽ S – čebele so pregledane, matice so lanske in označene; kupim rabljene in prazne 7 in 10 S AŽ panje, ☎ 01 786 33 98, 041 722 226.
- PRODAM** za simbolično ceno 60 rabljenih 10 S AŽ panjev domače izdelave, ☎ 02 613 30 07 po 20.00 uri.
- PRODAM** več čebelarjev družin na 5, 7 in 10 AŽ satov, ☎ 05 366 90 64 – zvečer.
- PRODAM** več čebelarjev družin na 10 AŽ S, ☎ 01 568 65 20, 041 883 744.
- PRODAM** strojček za napeljevanje satnic in več okvirjev za satnice, ☎ 01 836 16 76.
- PRODAM** 25 5 S AŽ prašilčkov, AŽ in LR družine na satju ali skupaj s panji in zakladami, ☎ 04 572 12 71.
- UGODNO PRODAM** TAM 2001, preurejen za 54 družin, ☎ 01 361 37 35.
- UGODNO PRODAM** 45 nenasejenih AŽ panjev brez ali skupaj s čebelnjakom ter nekaj čebelarje opreme, ☎ 04 250 15 17, 031 526 925.
- UGODNO PRODAM** čebelnjak z naseljenimi 8 in 10 S s čebelami, očiščenimi varoje, ter čebelarje orodje, ☎ 03 548 11 47.
- UGODNO PRODAM** 6 zdravih in močnih čebelarjev družin s panji ali brez, ☎ 01 832 40 57.
- KUPIM** rabljene LR nakladne panje, ☎ 041 661 576.
- KUPIM** vezane letnike revije Slovenski čebelar, ☎ 03 566 18 03.
- PRODAM** TAM 2001 z zabojnikom in 36 naseljenimi AŽ panji, ☎ 01 362 71 20.
- KUPIM** elektromotor za točilo 220 V in rabljene AŽ panje, ☎ 041 543 083.
- PRODAM** tovornjak in 80 Grajševih panjev – Repar, ☎ 07 814 27 28.
- PRODAM** 50 čebelarjev družin na 10 AŽ S, Vodopivec, ☎ 07 493 30 33.
- PRODAM** zaradi alergije 20 močnih zdravih čebelarjev družin s panji ali brez, ☎ 07 304 44 91.
- PRODAM** 30 čebelarjev družin na AŽ 10 S, ☎ 05 300 28 85.
- PRODAM** nekaj čebelarjev družin na 10 S in na 5 S AŽ. Čebele so zdrave, ☎ 01 534 38 14.

SEME BOREČA

Vse, ki ste naročili seme boreča, prosimo, da še enkrat pokličete na tel. št. 01 – 421 79 45. Seme bo v prodaji tudi na seminarju v Celju, 3. marca 2001.

Uredništvo Čebelarja

IZDELOVANJE ČEBELJIH PANJEV

IDRIJSKA 10, 1360 VRHNIKA, TEL.: 01/755 13 17

GSM 041 420 200

V ZALOGI:

- panji AŽ (9s, 10s, 12s)
- prašilčki (5s, 7s)
- lipovi satniki
- zaklade Debelak (9s, 10s)
- pitalniki Francič
- distančni vložki
- vehe za povezavo AŽ panjev
- trietažni AŽ (10 S)

Po želji izdelamo tudi druge vrste panjev.

NOVO: Pri nakupu 10 panjev vam podarimo prašilček.

SEZNAM TRGOVIN, V KATERIH SO ČEBELARJI – IMETNIKI ČLANSKE IZKAZNICE – MARCA UPRAVIČENI DO POSEBNIH POPUSTOV PRI NAKUPIH

Ker se je Čebelarstva zveza Slovenije odpovedala dohodku od reklam, ki jih objavljamo v reviji Slovenski čebelar, v korist čebelarjev članov, lahko vsi člani društev, ki prejemajo revijo Slovenski čebelar, pri nakupih s posebno člansko izkaznico v čebelarskih in drugih trgovinah uveljavljajo do 10-odstotne popuste. ČZS je doslej sklenila pogodbe z osmimi podjetji, prizadevali pa si bomo, da jih bo vsako leto več. Tako bodo čebelarji, imetniki članske izkaznice, dobili ob nakupih s popusti delno ali v celoti povrnjeno članarino ČZS.

Vse čebelarje in predvsem vodstva društev prosimo, da s to ugodnostjo, ki jo ČZS ponuja svojim članom, seznanijo vse nečlane in »družinske člane«.

TRGOVINE S POPUSTI V MESECU MARCU:

1. APIS M & D, d.o.o., Čuža 7, VRHNIKA, daje imetnikom veljavne članske izkaznice 4-odstotni popust pri nakupu in gotovinskem plačilu čebelarske opreme v vrednosti več kot 5.000 SIT le na sedežu podjetja.
2. ČEBELARSKA ZVEZA MARIBOR, Tyrševa ul. 26, Maribor, daje imetnikom veljavne članske izkaznice 5-odstotni popust pri nakupu čebelarske opreme in drobnega pribora v vrednosti od 5.000 do 10.000 SIT in 10-odstotni popust pri nakupih v vrednosti več kot 10.001 SIT.
3. LOGAR TRADE, čebelarstvo, proizvodnja in trgovina d.o.o., Zupanova 1, 4208 Šenčur, daje imetnikom veljavne članske izkaznice 4-odstotni popust pri gotovinskem plačilu čebelarske opreme v vrednosti več kot 5.001 SIT le na sedežu podjetja.
4. MEDEX INTERNATIONAL, d.d., Linhartova 49a, LJUBLJANA, daje imetnikom veljavne članske izkaznice 5-odstotni popust pri nakupu čebelarske opreme v vrednosti do 9.999 SIT in 10-odstotni popust pri nakupih v vrednosti več kot 10.000 SIT.
5. JOŽE RIHAR, s. p., čebelarstvo in izdelava čebelarske opreme, Gabrje 42, DOBROVA, daje imetnikom veljavne članske izkaznice 4-odstotni popust pri nakupu v vrednosti več kot 5.000 SIT.
6. VELETRGOVINA VEMA eksport – import d.d., Tržaška cesta 65, MARIBOR, daje imetnikom veljavne članske izkaznice 5-odstotni popust za nakup v vrednosti od 5.000 do 10.000 SIT in 10-odstotni popust za nakupe v vrednosti več kot 10.001 SIT v prodajnih enotah Cash & Carry v trgovskem centru BDC, Tržaška 65, Maribor, na oddelkih čebelarske embalaže, gostinske in trgovske opreme, trgovine s tekstilom in galanterijo ter na oddelku Deteljica – darilni bazar.
7. ŠTAJERSKA ČEBELARSKA ZADRUGA CELJE – Prodajalna Čebelarna, Gosposka 3, 3000 Celje, daje imetnikom veljavne čebelarske izkaznice 3-odstotni popust pri nakupu repromateriala v vrednosti več kot 5.001 SIT in 5-odstotni popust pri nakupu v vrednosti več kot 20.000 SIT.

Čebelarstva zveza Slovenije

Ugodno – kozarci za med

Firma

STENKO d.o.o.

Špruha 3 – TRZIN – ☎ 01 562 17 22

Čebelarjem ponujamo steklene kozarce po ugodnih cenah: 720 ml (grlo Ø 82 mm) po **25 SIT/kos**, 370 ml (grlo Ø 66 mm) po **21 SIT/kos**, pokrove, zlato lakirane, 0,82 mm po **11 SIT/kos** in 0,66 mm po **9 SIT/kos**.

Cene so brez DDV, po dogovoru naročeno blago tudi dostavimo.

CENE MEDU NA LJUBLJANSKI TRŽNICI

Cene medu na tržnici v Ljubljani so bile januarja: hojev med 1.400 SIT, smrekov med 1.200 SIT, akacijev med 1.100 SIT, gozdni med 1.100 SIT, kostanjev med 1.100 SIT, cvetlični med 900 SIT, lipov med 1.000 do 1.200 SIT, škržatov med 800 SIT.

Pri čebelarjih na domu pa so cene medu od 800 do 1.100 SIT, odvisno od vrste medu.

Urednik

OBVESTILO AVTORJEM ČLANKOV

Prosimo vse avtorje, ki svoje članke in prispevke objavljajo v reviji Slovenski čebelar, da na začetku vsakega prispevka napišejo ime in priimek, točen naslov, davčno številko ter številko tekočega ali žiro računa (tudi številko banke). Avtorju članka brez omenjenih podatkov ne moremo in ne smemo nakazati avtorskega honorarja.

Tajništvo in računovodstvo

JOŽE RIHAR s.p.

Čebelarstvo in izdelava čebelarске opreme

- Izdelujemo žične matične rešetke za vse vrste panjev, čebelarске lopatke, plastične odtočne pipe, lovilce rojev (lesice).
- Meljemo sladkor in izdelujemo sladkorne pogače po konkurenčnih cenah – prepričajte se!
- Pri nas dobite žico za žičenje, satnike (rogličene), testne mreže za lovljenje varoj, plastične razmike ...
- Izdelujemo satnice in kuhano voščine.
- Izdelujemo plastična razstojšča za AŽ panje.

Prepričajte se o kakovosti in ugodnih cenah naših izdelkov. Čebelarška društva obveščamo, da po dogovoru lahko pridemo tudi k njim in jim ponudimo naše izdelke in storitve.

JOŽE RIHAR, Gabrje 42

1356 Dobrova – tel./faks: 01/364 11 06, GSM 041 752 352

ŠTAJERSKA ČEBELARSKA ZADRUGA CELJE, z.o.o.

Prodajalna "ČEBELARNA"
3000 CELJE, Gosposka 3
Tel: (03) 544 17 23
apis_styria@hotmail.com

V trgovini lahko dobite ves čebelarški repromaterial:
- panje, opremo, zaščitno opremo, hrano za čebele.

Odkupujemo vse čebelje pridelke po ugodnih cenah.

Trgovina je odprta

ob ponedeljkih, torkih, četrtek in petkih

od 8. - 15. ure, ob sredah pa od 9. - 12. in od 15. - 18. ure.

Odprta je tudi vsako prvo soboto v mesecu od 8. - 12. ure.

Se priporočamo !

Odkupujemo tudi
ČEBELJE DRUŽINE
za izvoz v EU !

Prve čebelje družine
kranjske sivrke,
prodane po 70. letih v Francijo !
s sodelovanjem Lojze in Remy Ivanec
SC LA CARNIOLE
www.apiphyt.com/carnica

Pozdravljeni! Mesec je spet naokoli in z njim tudi nova številka Slovenskega čebelarja. Tokrat bom napisal nekaj besed o domači strani g. Rémyja in g. Lojzeta Ivanca. Stran si lahko ogledate na naslovu: <http://www.apiphyt.com>. Napisana je sicer v šestih jezikih in je zelo lepo oblikovana. Kmalu bo prevedena še v šest drugih svetovnih jezikov, jeseni pa še v tri. Stran zelo lepo predstavlja kranjsko sivko, pa tudi njeno domovino Slovenijo.

Za Slovence je mogoče zanimivejša stran na naslovu: <http://carnica.virtualave.net>, na kateri je predstavitev v dvanajstih jezikih, tudi v slovenskem. Na njej je predstavljen del slovenske zgodovine z Antonom Janšo na čelu, opisana je tudi kranjska sivka, njene odlike in njen značaj. Ogledate si lahko tudi primerjavo z drugimi vrstami čebel, tako npr. z italijansko in kavkaško čebelo. Stran je sicer bolj komercialna, a vredna ogleda. Komercialno je sestavljena predvsem zato, ker čebelarji po svetu ne vedo, od kod izvira avtohtona kranjska čebela, na spletnih straneh v tujih jezikih pa obstaja tudi možnost neposrednega naročanja čebeljih družin in matic prek varnostnega strežnika. Ta možnost je slovenskim vzrejevalcem matic že leta 2000 omogočila zaslužek več kot osemdeset tisoč mark.

V naši internetni skupini se članstvo hitro povečuje, razvnela pa se je že tudi prava debata. Konec minulega leta so se ponudniki skupine eGroups združili s skupino Yahoo! In tako so se zgodile nekatere kar precej opazne spremembe, spremenili pa so se tudi elektronski naslovi za pošiljanje sporočil. Čeprav bodo nekaj časa še delovali stari, objavljam tudi nove, da se čim prej navadimo nanje. Zdaj skupina Yahoo ponuja še več možnosti.

Novi naslovi:

Naslov za sporočila: **cebelarji@yahoogroups.com**

Vpis: **Cebelarji-subscribe@yahoogroups.com**

Izpis: **cebelarji-unsubscribe@yahoogroups.com**

Domača stran: **<http://groups.yahoo.com/group/cebelarji>**

Vsi, ki imate možnost dostopa na internet, si vse to lahko ogledate na domači strani. Vse, ki bi se radi vključili, vabim na isti naslov, prek katerega se lahko vključite in prispevate svoj komentar. Če bo kdo naletel na težave, se lahko obrne tudi name, na internetni naslov: bostjan.grom@s5.net oziroma na poštni naslov: Boštjan Grom, Storžev grič 7, 1360 Vrhnika, lahko pa me proti večeru pokliče na GSM, št. 041/384-813.

VODSTVOM DRUŠTEV IN ČLANOM ČZS

Predvsem bi se želeli iskreno opravičiti blagajnikom in nekaterim čebelarjem za napako, ki je nastala pri letošnjih izpisih članstva. Pri prenosu iz delovnega računalniškega programa v program za sezname je nastala drobna napaka, tako da so v nekaterih društvih izpadli posamezni člani. Za nastalo napako smo izvedeli šele od vas. Društva, ki imajo sezname članov še v obdelavi, prosimo, da nam pripišejo le imena in primke »izpadlega« člana ter pripadajočo članarino, saj vse druge podatke o članu že imamo.

Še enkrat prosimo blagajnike, da nam vrnejo vse neporabljene nalepke 2001 za članske izkaznice – vsem novim članom bomo namreč članske izkaznice opremili z nalepkom 2001 in jih do sredine aprila poslali na njihove naslove. Za nakazila članarin in prispevkov za ČZS pa dosledno uporabljajte šifri, ki sta navedeni v poslanem sprememnem dopisu, sicer imamo problem pri razknjižitvi nakazanega denarja.

Blagajnikom in posameznikom se zahvaljujemo za razumevanje in naj med!

Polona Kosta

evidenca članstva ČZS

Časopis Slovenski čebelar je ustanovilo »Slovensko čebelarsko društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko« leta 1898.

Izdaja ga Čebelarska zveza Slovenije, Cankarjeva 3, 1000 Ljubljana.

Tel.: tajništvo (01) 421 79 40, uredništvo: (01) 421 79 45 (Janez Mihelič, GSM: 040/209 004), faks: (01) 426 13 35,

e-pošta: cebelarska.zveza.slo@siol.net.

Izdajateljski svet: Lojze Peterle, Marjan Debelak, dipl. inž. arh., Janez Mihelič, univ. dipl. biol., dr. Jože Šnajder,

dr. Janez Poklukar in dr. Aleš Gregorc.

Uredniški odbor: Janez Mihelič, univ. dipl. biol., Jože Babnik, inž. agr., dr. Jurij Senegačnik, doc. dr. Janez Poklukar,

mag. Mira Jenko - Rogelj, Marjan Debelak, univ. dipl. inž. arh., čebelarski mojster Franci Marolt in dr. Aleš Gregorc.

Glavni in odgovorni urednik: Janez Mihelič, univ. dipl. biol., lektorica: Nuša Radinja, prof.

Letna naročnina za leto 2001 za nečlane je 7.200,00 SIT. Posamezna številka stane 600 SIT za člane oz. 650 SIT za nečlane

skupaj z 8 % DDV. Članarina, skupaj z naročnino za Slovenski čebelar, je 6.000 SIT. Člani lahko objavijo en brezplačen oglaš

(20 besed) na leto, nadaljnja beseda je 50 SIT.

Reklamni oglasi: Cela barvna stran na ovitku 100.000 SIT, v sredini 60.000 SIT, pol strani 30.000 SIT, četrt strani 14.000 SIT.

Popust pri ceni za 3- do 5-kratno objavo je 10 %, za 6- do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %.

Splošni oglasi po 50 SIT za besedo, enako tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 40 besed.

Številka žiroračuna pri APP v Ljubljani je: 50100-678-48636, davčna številka: 81079435.

Priprava za tisk: Prepress d.o.o., Ljubljana, tisk: Tiskarna Ljubljana d.d., Ljubljana.

Oblikovanje naslovnice: Boštjan Debelak, dipl. inž. arh.

Vabimo Vas na naš prodajni prostor na čebelarški prodajni razstavi v Celju,

**3. marca v Celju velja na vse cene
10 % popust, ne glede na vrednost nakupa**

3. marca 2001

**Na našem prodajno - razstavnem
prostoru Vam bo na voljo:**

- **PIERCO** plastični satniki s satnicami za nakladne in Kirarjeve panje;
- kozarci za med različnih velikosti in oblik;
- pokrovčki za kozarce;
- dekorativne stekleničke in steklenice za medeno vino, žganje, medico ...
- sladkorna raztopina **IS 50** v 5.5 l, 10 l, 35 l in 50 l embalaži;
- lesena, kartonska in papirna darilna embalaža;
- plastični medvedki za med;
- vitamin C.

**Plastični
medvedki za
med, praktični,
za večkratno
uporabo,
primerni za
pokušine
medu!**

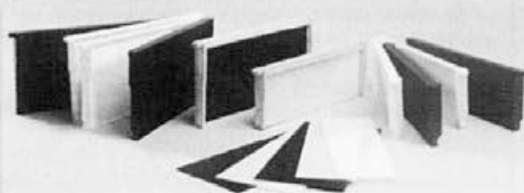
**250 ml
350 ml**

**Prikazali in prodajali bomo novost na
našem tržišču, plastične satnike s
satnicami in satnice **PIERCO****

PREDNOSTI PLASTIČNIH PIERCO SATNIKOV S SATNICAMI

- preprosto ravnanje;
- preprosto jih skladiščimo, dokler jih ne potrebujemo. Tako prihranimo čas, delo in denar;
- trajnost;
- ekonomičnost;
- ni potrebno sestavljanje; satnike s satnicami PIERCO vzamete iz embalaže in jih vstavite v panj;
- imajo več celic kot leseni satniki z žičenimi satnicami. Večja površina satovja v panju omogoča boljše izrabo prostora, večji zarod in donos medu;
- plastično satnike PIERCO ne poškodujejo glodalci;
- če satnike PIERCO napadejo molji, odstranimo voščeno plast, speremo z vročo vodo in jih znova uporabimo;
- plastični satniki PIERCO so čvrsti, zato je globina celic enakomerna. Maticam tak položaj zelo ustreza, zato zalegajo več jajčec in družine prezimijo z več čebelami;
- satnike PIERCO so dobro sprejele tudi čebele;
- satovje se ne zvija in je obstojno tudi po točenju;
- na črnih satnicah je zalega zelo dobro vidna;
- temperaturna obstojnost je do +80 °C;
- satniki PIERCO so odporni na 10 % raztopino NaOH (kavstična soda) do temperature +80 °C;
- proizvajalec zagotavlja ob ustrezni uporabi v skladu z navodili življenjsko dobo najmanj 10 let;
- satniki PIERCO so izdelani iz plastike, ki ustreza zahtevam za živilske izdelke;
- podjetje PIERCO iz ZDA izdeluje plastične satnike s satnicami že 25 let.

**V zalogi imamo več kot 40 vrst steklenič
in steklenic, 12 vrst kozarcev in 16 vrst
pokrovov za kozarce**

(Ø43 mm, Ø53 mm, Ø63 mm, Ø66 mm, Ø82 mm)

Pri nakupu nad 5.000 SIT
velja **5% popust**, pri
nakupu nad 10.000,00 SIT
pa velja **10% popust**.

**Barvno tiskanje manjših količin
nalepk za med, propolis, cvetni
prah, po ugodnih cenah.**

Tržaška 65, 2000 Maribor

Telefon: 02/320-64-52
Faks: 02/332-62-71
e-mail: vema@siol.net

Delovni čas:

pon. - pet.: 8^h - 19^h
sobota: 9^h - 12^h